

GUÍA PARA LA RECONSTRUCCIÓN POSTDANA DESDE EL COOPERATIVISMO Y LA ECONOMÍA SOCIAL

María José Vañó Vañó
Virginia Simón Moya

**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria de Educación, Cultura,
Universidades y Empleo

UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

IUDESCOOP
Institut Universitari d'Investigació en Economia
Social, Cooperativisme i Emprenedoria

525
anys
1499 - 2024
UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

CIRIEC
españa

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · COMUNITAT VALENCIANA

CIRIEC I IUDESCOOP PUBLIQUEN LA GUIA PER A LA RECONSTRUCCIÓ POSTDANA DES DEL COOPERATIVISME I L'ECONOMIA SOCIAL

La guia naix amb la vocació de convertir-se en un instrument pràctic al servei de la reconstrucció. S'adreça principalment als ajuntaments i entitats locals de les zones afectades; a les entitats de l'economia social, cridades a exercir un paper protagonista en la reconstrucció del teixit productiu i comunitari; a les administracions públiques supramunicipals, interessades a impulsar fórmules de col·laboració públic-social que complementen l'acció estatal i autonòmica; i a la ciutadania organitzada, que pot trobar en estes pàgines referències per a l'autogestió comunitària i la regeneració del territori.

La DANA ocorreguda el 29 d'octubre de 2024 va constituir un dels episodis meteorològics més devastadors de la història de la Comunitat Valenciana. El fenomen va deixar arrere una tragèdia humana d'enorme magnitud, amb 229 persones mortes i més de 300.000 directament afectades. Segons l'informe elaborat per Concoval i Valestat (2024), en els municipis més afectats per la DANA es concentra una part molt rellevant del teixit cooperatiu de la Comunitat Valenciana, un total de 477 cooperatives, la qual cosa suposa pràcticament un terç de totes les de la província de València

i prop d'una cinquena part de les existents a tota la Comunitat.

Este context de destrucció va evidenciar les carències dels mecanismes tradicionals de resposta i, al mateix temps, va posar de manifest la importància de comptar amb instruments de reconstrucció que integren la ciutadania, les administracions locals i les entitats del teixit social i econòmic. És a partir d'esta idea que CIRIEC i IUDESCOOP han publicat la Guia per a la reconstrucció postdana des del cooperativisme i l'economia social, un document sintètic que

oferix eines pràctiques perquè ajuntaments, entitats socials i ciutadania puguin col·laborar en la reconstrucció després de la DANA. La guia, elaborada per les professores María José Vañó Vañó i Virginia Simón Moya (IUDESCOOP-UV i CIRIEC-Espanya), explica de manera senzilla com aplicar fórmules de col·laboració públic-social, utilitzar els recursos disponibles i posar en valor la capacitat organitzativa de cooperatives, associacions i fundacions.

Un desafiament col·lectiu que requerix fórmules innovadores

Tal com afirmen les professores Vañó i Simón, l'emergència no pot entendre's únicament com un problema d'infraestructures danyades o de pèrdues econòmiques; "és, sobretot, un desafiament col·lectiu que requerix fórmules innovadores de cooperació i solidaritat, i precisament en este punt adquireix ple sentit l'economia social, la lògica d'actuació de la qual, basada en la participació democràtica, l'arrelament territorial i la primacia de les persones davant del capital, es configura com un recurs estratègic per afrontar la recuperació", asseguren.

La guia, per tant, s'adreça principalment als ajuntaments i entitats locals de les zones afectades, que han d'articular plans de recuperació en un marc jurídic i institucional complex; a les entitats de l'economia social, cridades a exercir un paper protagonista en la reconstrucció del teixit productiu i comunitari; a les administracions públiques supramunicipals, interessades a impulsar fórmules de col·laboració públic-social que complementen l'acció estatal i autonòmica; i a la ciutadania organitzada, que pot trobar en les seues pàgines referències per a l'autogestió comunitària i la regeneració del territori.

El document està estructurat de manera que combina una anàlisi rigorosa amb orientacions pràctiques. S'hi recullen referències normatives d'aplicació, exemples concrets d'iniciatives d'habitatge, energia, ocupació, cures i serveis locals, així com models de governança. "La intenció és proporcionar als agents implicats un full de ruta que permeta convertir la crisi provocada per la DANA en una oportunitat per reforçar la cohesió social, millorar la resiliència territorial i garantir que la reconstrucció es faça de manera participativa i sostenible".

Una eina imprescindible: la col·laboració públic-privada amb l'economia social

Entre les eines que es presenten, la guia dedica un apartat important a la col·laboració públic-privada (CPP) amb l'economia social. La CPP és hui una eina imprescindible per a executar amb eficàcia polítiques públiques complexes com les que exigix la recons-

Presentació de la Guia el mes d'octubre passat a Torrent.

truïció. Per això, resulta estratègic obrir les aliances a cooperatives i altres entitats de l'economia social, els fins i principis de les quals estan més pròxims als objectius públics que les societats de capital tradicionals.

"Cal articular procediments que asseguren aliances amb entitats d'economia social i del tercer sector, sense cenyir-se exclusivament a la concessió administrativa clàssica i aprofitant tot l'abast contractual i para-contractual disponible", afirma la guia, que insisteix que s'han d'utilitzar vies alternatives o complementàries a la concessió -incloses les clàusules socials i els contractes reservats- precisament per donar entrada efectiva a entitats d'economia social en projectes d'habitatge, energia, cures, digitalització o serveis comunitaris.

Junt amb estes vies, l'acció concertada sobresurt com un instrument no contractual particularment adequat en els serveis socials i sanitaris, quan allò que es busca és estabilitat, continuïtat i una atenció centrada en la persona.

Àmbits d'actuació per a la reconstrucció

La guia identifica cinc àmbits principals d'actuació per a la reconstrucció: Habitatge i hàbitat sostenible; Energia i sostenibilitat; Serveis socials i cures; Ocupació i emprenedoria; i Gestió d'infraestructures i serveis locals.

L'àmbit de l'Habitatge constituïx un dels més sensibles després de la DANA, que va deixar milers de llars

danyades o inhabitable en comarques com la Ribera Alta, l'Horta o la Safor. La guia advertix que la reconstrucció d'este parc residencial no pot abordar-se únicament amb solucions individuals o privades; requerix instruments col·lectius que garantisquen l'accés, l'assequibilitat i la sostenibilitat. En este sentit, les fórmules d'economia social en l'àmbit de l'habitatge oferixen alternatives sòlides i ja contrastades, com són les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús –model que permet a les persones sòcies gaudir d'un habitatge a llarg termini sense necessitat d'adquirir-lo en propietat–; els models cohousing o d'habitatges col·laboratius, alternativa especialment adequada per a persones majors o en situació vulnerable; i la rehabilitació d'espais danyats mitjançant fórmules d'economia social. Ací, les cooperatives de treball associat i les societats laborals del sector de la construcció, juntament amb fundacions i associacions especialitzades en la inserció laboral, poden exercir un paper central en la reconstrucció.

En matèria d'Energia, la DANA va posar de manifest la vulnerabilitat de les infraestructures energètiques a la Comunitat Valenciana: més de 120.000 abonats patiren talls prolongats d'electricitat i es produïren

danys greus en estacions transformadores i línies de distribució. En este context, la guia afirma que resulta imprescindible replantejar el model energètic en clau de resiliència, sostenibilitat i participació democràtica, per a la qual cosa les comunitats energètiques locals constitueixen una eina especialment adequada.

Entre elles cita els exemples de la Comunitat Energètica d'Aras de los Olmos, pionera en combinar energia solar, eòlica, biomassa i hidràulica per abastir tot el municipi, convertint-lo en un referent d'autosuficiència i de transició energètica; i la Comunitat Energètica d'Albalat dels Sorells, impulsada per l'ajuntament juntament amb la cooperativa Sapiens Energia.

A València, l'Oficina de Transformació Comunitària impulsa comunitats energètiques locals. Ja n'hi ha set constituïdes i més en projecte.

En l'àmbit dels Serveis socials i de les cures, la DANA va desencadenar una crisi social de dimensions profundes que va afectar especialment els sectors més vulnerables de la població. En este marc, les entitats de l'economia social es configuren com a peces clau de la reconstrucció. La guia cita en particular les cooperatives d'iniciativa social, que garantixen estabilitat i dignitat laboral als professionals del sector de

Actuacions de l'Economia Social Valenciana després de la DANA d'octubre de 2024

Entidad	Actuación concreta tras la DANA	Ámbito / Beneficiarios
CONCOVAL (Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana)	En coordinación con CEPES, impulsó una campaña estatal de recaudación de fondos para los damnificados de la DANA en la provincia de Valencia. Actuó como interlocutor de las cooperativas valencianas en la canalización de apoyos del sector de la economía social.	Cooperativas y población afectada en la provincia de Valencia.
FEVECTA (Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat)	Difundió informació y circulars específicas sobre las ayudas y préstamos bonificados del IVF para cooperativas afectadas. Asesoró a cooperativas de trabajo en la tramitación de solicitudes de apoyo y en la continuidad de actividad en sectores damnificados.	Cooperativas de trabajo asociado, micropymes y autónomos afectados en la Comunitat Valenciana.
Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana (FECOAV)	Documentaron los graves daños en explotaciones agrarias y cooperativas de riego. Reclamaron a las administraciones medidas urgentes de recuperación. Tras gestiones conjuntas, se aprobó una orden ministerial para agilizar la reparación de explotaciones y Agroseguro comenzó el pago de indemnizaciones (13,21 millones € iniciales).	Agricultores y cooperativas agrarias de la Ribera, la Safor, l'Horta Sud y otras comarcas afectadas.
Caixa Popular (cooperativa de crédito)	Puso en marcha la campaña "Emergencia DANA" con una aportación directa de 2,85 millones de euros y canalización de donaciones a través de su red cooperativa. Ofreció condiciones especiales de financiación para personas, empresas y entidades	Familias, empresas y entidades de la Comunitat Valenciana afectadas por la DANA.
Fundació Horta Sud	Lanzó el Plan de Recuperación y Transformación de l'Horta Sud (2024-2028), con tres fases: diagnóstico, ayudas urgentes a asociaciones afectadas, y proyectos interasociativos para la transformación social. Ha otorgado ayudas directas por 1,38 millones de euros a 333 asociaciones en más de 20 municipios. También una convocatoria de "Transformem en Xarxa" dotada con 300.000 €, para proyectos interasociativos.	Asociaciones locales, entidades culturales, sociales, fallas, entidades musicales, en la comarca de l'Horta Sud y municipios afectados por la DANA.
Fundación Colisée	Puso en marcha la campaña para atender a personas mayores afectadas por la DANA en Valencia. Ofrecen apoyo para rehabilitar viviendas, reponer enseres perdidos, mejorar calidad de vida física y emocional tras las inundaciones.	Personas mayores en la provincia de Valencia afectadas por inundaciones de la DANA.
Fundación NovaFeina	Ha sido reconocida por su trabajo tras la DANA, participando en la coordinación de ayuda, distribución de bienes, enlace entre familias afectadas y recursos ofrecidos por voluntariado y donaciones.	Familias afectadas, personas con necesidades materiales tras la DANA.
Càritas Valencia	Activó campañas de emergencia para donaciones económicas, recogida de fondos, canalización de recursos para vivienda, necesidades básicas y acompañamiento social en las zonas dañadas. Tiene abiertas cuentas para ayudas, campañas "Càritas con la emergencia en Valencia" etc.	Personas damnificadas por la DANA, hogares con pérdida de enseres, necesidad de apoyo social inmediato.
Cruz Roja	Entrega de ayudas económicas a familias damnificadas por la DANA: por ejemplo, comenzaron entregas económicas a 20.000 unidades familiares en Valencia por valor de 22 millones de euros. También donaciones, apoyo humanitario inmediato.	Familias afectadas, población con pérdidas materiales, emergencia social tras las inundaciones.

les cures, evitant la precarització que habitualment afecta aquests serveis quan es gestionen baix criteris purament mercantils; les xarxes comunitàries que sorgiren de manera espontània en barris i municipis afectats (associacions veïnals, col·lectius, plataformes, entitats culturals...), i les associacions i fundacions amb una llarga trajectòria en l'atenció social i humanitària.

En matèria d'Ocupació i emprenedoria, la guia recorda que les societats laborals i les cooperatives de treball associat constitueixen dues fórmules especialment rellevants per a reconstruir el teixit productiu des de fórmules d'emprenedoria col·lectiva, resilient i amb arrelament territorial.

En l'àmbit agrari, les cooperatives agroalimentàries i de regants s'enfronten a un desafiament crucial: restablir l'activitat després de la pèrdua de collites, instal·lacions de reg i infraestructures rurals.

Finalment, la reconstrucció d'Infraestructures i serveis locals exigeix una resposta àgil i jurídicament segura. En este context, la guia recorda que les fórmules de col·laboració públic-social constitueixen un instrument essencial per canalitzar la cooperació entre ajuntaments i entitats del Tercer Sector, evitant la rigidesa de la contractació administrativa quan quan no es tenen en compte en els seus pressupostos.

Recomanacions estratègiques

La guia conclou amb tres recomanacions estratègiques. La primera és la cessió de sòl com a estratègia de col·laboració públic-privada. La cessió de sòl públic a cooperatives i entitats de l'economia social constitueix un dels mecanismes més rellevants per a impulsar projectes d'habitatge assequible, col·laboratiu i socialment responsable en els municipis afectats per la DANA. I assegura la guia: "Lluny de ser una figura experimental, la cessió compta amb un sòlid suport normatiu tant en el dret estatal com en l'autonòmic, la qual cosa la convertix en un instrument plenament

operatiu per canalitzar recursos públics cap a fins d'interés general".

La pràctica administrativa mostra que la cessió pot materialitzar-se a través de fórmules com el dret de superfície, la concessió demanial, l'arrendament de llarga duració o els convenis urbanístics de gestió.

La segona recomanació és Habitatge i ocupació local a través de la recuperació d'immobles buits. Açò permetria als ajuntaments afectats donar resposta a la urgència habitacional, al mateix temps que activen polítiques d'ocupació i fomenten la participació ciutadana en la reconstrucció. Tot això amb el suport d'un marc normatiu clar que articula els deures de conservació de la propietat, la funció social de l'habitatge i les competències municipals en matèria d'urbanisme i ocupació.

La tercera recomanació és la Col·laboració amb fundacions del Tercer Sector mitjançant convenis de reconstrucció. La magnitud dels danys provocats per la DANA ha obligat els ajuntaments a buscar fórmules àgils i eficaçes que els permeten donar resposta immediata a les necessitats dels seus veïns. Entre estes fórmules ocupa un lloc destacat la possibilitat de formalitzar convenis de col·laboració amb fundacions del Tercer Sector, un instrument especialment adequat per canalitzar recursos, coneixements i capacitats cap a l'atenció de col·lectius vulnerables i la rehabilitació d'infraestructures socials danyades.

La Guia per a la reconstrucció postdana des del cooperativisme i l'economia social es pot descarregar a <https://ciriec.es/fondo-editorial/>

La guia és una activitat finançada a través de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, Secretaria Autonòmica d'Ocupació, Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, i del programa "Promoció del Cooperativisme i de l'Economia Social", línia de subvenció amb la denominació "Universitat de València-Economia Social".

Enllaços d'interés als Plans i Programes d'actuació d'entitats de l'economia social

- **Fundació Horta Sud:** <https://fundaciohortasud.org/es/sera-horta-sud-fundacio-horta-sud/>
- **Fundació Colisée:** <https://fundacioncolisee.es/programa/intervencion-dana-valencia>
- **Fundació Nova Feina:** <https://novafeina.org/nova-feina-participa-en-la-gala-de-euros-de-tu-nomina-del-banco-santander-con-el-testimonio-de-paco-afectado-por-la-dana>
- **Càritas València:** <https://www.caritasvalencia.org/blog/como-puedo-ayudar-a-las-personas-afectadas-por-la-dana/>
- **Creu Roja:** <https://www2.cruzroja.es/en/-/cruz-roja-comienza-sus-entregas-economicas-a-20000-familias-damnicadas-por-la-dana-por-valor-de-22-millones-de-euros>

VII PREMIS CIRIEC ALS MILLORS ESTUDIS EN ECONOMIA SOCIAL I HOMENATGE A COOPERATIVES I ENTITATS DE L'ECONOMIA SOCIAL VALENCIANA

La Facultat d'Economia de la Universitat de València va acollir el passat 10 de novembre l'Acte de lliurament de la VII edició dels Premis CIRIEC-Espanya (2025) als millors treballs de fi de grau, fi de màster i tesis doctorals en Economia Social defensats en les universitats valencianes. A més, per segon any, CIRIEC-Espanya va homenatjar tres Cooperatives i Entitats emblemàtiques de l'Economia Social valenciana: enguany a Florida Grup Educatiu, Cooperativa Elèctrica de Crevillent (Enercoop) i a la Delegació territorial de l'ONCE a València. La cerimònia va incloure la presentació del Pla Fent Cooperatives III, per part de Nardi Alba, directora de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (CONCOVAL).

L'acte de lliurament de la setèima edició dels Premis CIRIEC ha sigut nova també perquè ha comptat amb una nova categoria premiada, la de tesis doctorals amb menció internacional, així com perquè s'ha utilitzat el format híbrid, que ha permés que algunes de les persones premiades hagen pogut intervindre en l'acte de manera en línia des de països com l'Argentina, Xile, Colòmbia, Corea o França, així com des d'altres punts del nostre país.

L'obertura institucional va estar conformada pel vicedegà de la Facultat d'Economia Àngel Soler Guillén; el president de CONCOVAL, Emilio Sampedro Baixauli; el professor Antonio González Rojas, director de l'Institut IUDESCOOP; el president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, Rafael Chaves Ávila, i el secretari autonòmic d'Ocupació de la Generalitat Valenciana, Antonio Galvañ Díez.

En els seus discursos es va destacar el paper essencial dels centres universitaris en el suport a la investigació en Economia Social, així com la trajectòria de CIRIEC-Espanya, que des de fa set anys convoca estos premis amb l'objectiu de reconèixer i brindar suport als nous investigadors.

En paraules del professor Chaves, les investigacions premiades enguany han sigut de nou de gran nivell i han demostrat, una vegada més, que l'economia social no proposa un futur utòpic sinó una realitat que "ja és ací".

Després de l'obertura de l'acte, Nardi Alba Benaches, directora de CONCOVAL, va oferir una conferència sobre la recent aprovació del Pla Fent Cooperatives III, de suport i foment del cooperativisme de la Comunitat Valenciana (2025-2026), un pla que com els anteriors es configura com una guia per a orientar les mesures de suport de la Generalitat Valenciana al cooperativisme. En esta nova edició, el pla s'ha focalitzat en 50 mesures, prioritzant-se el seguiment de l'execució del pla amb diversos indicadors, com a mecanisme de millora de l'eficàcia d'esta política pública.

Després de la seua intervenció es van entregar unes plaques de reconeixement a les trajectòries de Florida Grup Educatiu, Cooperativa Elèctrica de Crevillent (Grup Enercoop) i a la Delegació territorial de l'ONCE a València per la seua col·laboració amb el món acadèmic, que van rebre els titulars de cada entitat molt agraïts.

Florida Grup Educatiu

Florida Grup Educatiu és el grup cooperatiu d'educació més important de la Comunitat Valenciana. Amb prop de 50 anys d'experiència, està conformat per més de 600 professionals que treballen en el Grup, en unes instal·lacions que sumen 22 edificis amb una superfície de 56.887 m². En ells estudien cada any al voltant de 6.000 persones. Amb seu en Catarroja (València), el grup educatiu cooperatiu el conformen Florida Universitària, Florida Secundària, Florida Campus Alzira i Ninos Escoles Infantils.

Grup Enercoop

La La Cooperativa Elèctrica Benèfica San Francisco de Asís de Crevillent, empresa matriu del Grup Enercoop, compleix enguany el seu 100 aniversari, sempre guiats per l'objectiu de distribuir de manera justa, neta i eficaç l'energia elèctrica, un bé indispensable per al desenvolupament d'un poble eminentment industrial. Aquesta cooperativa ha tingut sempre entre els seus principals objectius revertir en els seus socis part dels beneficis de l'activitat empresarial a través d'iniciatives socials i culturals.

Delegació Territorial de l'ONCE a València

La Delegació territorial de l'ONCE a València es va crear en 1939 després d'una reunió en l'emblemàtic col·legi Luis Vives, en la qual es va nomenar com a delegat a José Ballester Dolz. Esta delegació és el centre territorial de l'ONCE per a la Comunitat Valenciana, on s'agrupen els serveis de suport, atenció i venda de productes en la zona. L'entitat ha evolucionat per a ampliar el seu àmbit cap a l'educació, l'ocupació, la cultura, l'oci i la rehabilitació.

La Delegació ha sigut premiada pel seu compromís exemplar amb la inclusió, l'accessibilitat i la igualtat d'oportunitats per a totes les persones. Amb una presència sòlida en la Comunitat, és un referent de solidaritat, innovació social i valors.

Conferència de Nardi Alba i homenatges de CIRIEC a Florida Grup Educatiu, Enercoop-Cooperativa Elèctrica de Crevillent i Grup Social ONCE en la Comunitat Valenciana.

PREMIOS CIRIEC A LOS MEJORES ESTUDIOS EN ECONOMÍA SOCIAL PREMIADOS CONVOCATORIA 2025

CATEGORÍA TESIS DOCTORALES

- **1er premio (ex aequo):** **Daniella Audivet Mendoza**, *Emprendimiento vinculado a la economía social en las zonas rurales en riesgo de despoblación en la Comunitat Valenciana*
Alejandra Millán Franco, *Dimensiones y factores de la colaboración interorganizacional: aplicación en organizaciones del ámbito de la Economía Social*
- **2º premio (ex aequo):** **José Vicente Sánchez Cabrera**, *Movimientos sociales, gobernanza y protección del territorio en la Comunitat Valenciana: Un modelo para evaluar la calidad de las políticas públicas y la concertación social en los procesos de protección del paisaje litoral valenciano*
Javier Caicedo Calcán, *Modelo básico de Balance Social para las Asociaciones de la Economía Popular y Solidaria de Ecuador*
- **1er premio (ex aequo) modalidad internacional (novedad)**
Jimena Andrieu, *La Economía Social y Solidaria en la apicultura argentina. Aportes a la sostenibilidad*
Jiae Seo, *Las Políticas Públicas para el Fomento de la Economía Social en Corea del Sur: Evolución de Políticas Públicas, Influencia Emprendedora Política y Herramienta de Evaluación*

CATEGORÍA TRABAJOS FIN DE MÁSTER

- **1er premio (ex aequo):** **Rebeca Martínez García**, *La medición y gestión del impacto social como catalizador de empresas sociales de innovación rural*
Sebastien Ortiz, *Estudio comparativo de las políticas de fomento de la economía social en el ámbito internacional*
- **2º premio (ex aequo):** **Miguel Arístides Matta**, *Empresa Social en 1 Día: Propuesta de innovación social para la formalización digital de organizaciones sin fines de lucro en Chile*
Hugo Saiz Valero, *Espitjant La Vall, una resposta innovadora a la situació de crisi multinivell. Aproximació des de les metodologies participatives al context socioeconòmic de la Cooperativa Cireres de Muntanya d'Alacant*

CATEGORÍA TRABAJOS FIN DE GRADO

- **1er premio** **Bellamely Darays Rodríguez Chinchilla**, *Estudio exploratorio de los principales retos de inserción laboral que afrontan las mujeres latinas migrantes en Valencia: el caso de la Asociación Intercultural de profesionales del Hogar y de los Cuidados*
- **2º premio (ex aequo):** **Inés Viana Ponce**, *Análisis comparativo entre la banca ética y la tradicional en el contexto de la Comunidad Valenciana*
Alejandro Romero Monleón, *Las cooperativas de vivienda en la Comunidad Valenciana: análisis jurídico, fiscal y comparativo con el modelo inmobiliario tradicional*

PREMIO AL MEJOR EXPEDIENTE ACADÉMICO del Máster en Economía Social (Cooperativas y Entidades no Lucrativas): Analía Jimena Aguilar.

Inauguració de l'acte de lliurament de Premis CIRIEC 2025, amb Rafael Chaves, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya i catedràtic de la UV; Emilio Sampedro, president de Concoval; Ángel Soler, vicedegà de la Facultat d'Economia; Antonio Galvañ, secretari autonòmic d'Ocupació de la Generalitat Valenciana, i Antonio González, director del IUDESCOOP.

Després de l'homenatge a les cooperatives i entitats de l'economia social es van entregar els VII Premis CIRIEC als millors estudis en Economia Social realitzats en universitats de la Comunitat València. El llistat de premiats ha quedat tal com figura en la pàgina 10.

Van destacar els reconeixements en la Categoria de Tesis Doctorals, els primers premis de les quals van ser copats per dones: Daniella Audivet, Alejandra Millán, Jimena Andrieu i Jia Seu, estes dos últimes en la nova categoria de Tesis en modalitat internacional.

Així mateix, el IUDESCOOP i CIRIEC feliciten a Analía Jimena Aguilar, pel seu premi al Millor Expedient Acadèmic del Màster en Economia Social UV.

La cerimònia de lliurament va culminar amb el tancament de l'acte per part de la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas, qui va intervenir des de Jaén per a felicitar personalment a totes les persones premiades en esta edició i per a animar tant a alumnes com a entitats a continuar apostant per l'Economia Social. Finalment, el degà de la Facultat d'Economia de la UV, Francisco Muñoz Murgui, va agrair l'assistència a l'acte a totes les persones presents, que en esta edició va ser especialment nombrosa, i va animar a continuar investigant en Economia Social de la mà dels instituts i centres universitaris valencians.

Els 'Premis CIRIEC als millors estudis en Economia Social' i el Premi al Millor Expedient Acadèmic del Màster en Economia Social compten amb el patrocini de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació de la Generalitat València, i amb la col·laboració de l'Institut Universitari d'Investigació en Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP) de la Universitat de València (UV), i les facultats d'Economia i Dret d'esta Universitat.

De dalt a baix Premis CIRIEC per a Daniella Audivet (Tesis), José Vicente Sánchez (Tesis) i Hugo Saiz (TFM).

MARIA LURUEÑA RUIZ, NOVA DIRECTORA GENERAL DE TREBALL, COOPERATIVISME I SEGURETAT LABORAL DE LA GENERALITAT VALENCIANA

María Lurueña Ruiz substituïx Andrés Lluch Figueres, a punt de jubilar-se. La Direcció General està adscrita a la Secretaria Autonòmica d'Ocupació, que dirigix Antonio Galvañ, i que al seu torn forma part de la nova Vicepresidència Primera i Conselleria de Vivenda, Ocupació, Joventut i Igualtat de la Generalitat Valenciana

El Consell de la Generalitat Valenciana ha nomenat María Lurueña Ruiz nova directora general de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral. Lurueña substituïx a Andrés Lluch Figueres, qui ha exercit este càrrec des de la constitució de la XI Legislatura de les Corts, en juny de 2023.

María Lurueña és inspectora de Treball i Seguretat Social, en la Inspecció Provincial de València. A més, és tinenta d'alcalde a Godella (València), pel Partit Popular, com a regidora de Contractació, Personal i Atenció ciutadana, i portaveu del PP en esta localitat.

La Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral exercix les funcions establides en l'article 70 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, i les altres previstes en l'ordenament jurídic, en matèria de treball, conciliació laboral, inspecció de treball, seguretat laboral i relacions laborals, així com en matèria de cooperativisme i economia social.

Així mateix, estableix les directrius generals de la política creditícia en l'àmbit de les seues competències, promovent els instruments financers relacionats amb el cooperativisme i l'economia social, que a este efecte es constituïsquen en coordinació amb l'Institut Valencià de Finances.

Competències de la Direcció General

Entre altres, Maria Lurueña exercirà les competències següents:

- Exercir les competències de la Generalitat en matèria d'assessorament, inscripció, fiscalització i, si és el cas, intervenció de societats cooperatives.
- Exercir les funcions registrals atribuïdes a l'Oficina Central del Registre de Cooperatives de la Comunitat

María Lurueña Ruiz.

Valenciana, així com les de coordinació de les oficines del registre, vigilància, formació, estadística i publicació també atribuïdes a aquest.

- Exercir les funcions en matèria de qualificació administrativa i registre de societats laborals.
- Gestionar el seguiment i control de les mesures de foment de l'economia social.
- Exercir com a autoritat laboral en la Comunitat Valenciana.
- Exercir les funcions de mediació, arbitratge i conciliació laboral i d'oficina pública de registre d'actes electorals sindicals, així com les competències de l'exercici d'autoritat pública.
- Gestionar els registres administratius d'associacions empresarials, sindicals, de treballadores i treballadors autònoms.
- Exercir les competències atribuïdes a la Comunitat Valenciana en l'àmbit del benestar laboral de persones treballadores.

EL CEGEA-UPV ORGANITZARÀ EN 2026 A VALÈNCIA EL PRÒXIM CONGRÉS EUROPEU D'INVESTIGACIÓ DE L'ACI - ALIANÇA COOPERATIVA INTERNACIONAL

L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) ha aprovat la candidatura del Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) de la Universitat Politècnica de València (UPV) per a acollir el pròxim Congrés Europeu d'Investigació de l'ACI, que tindrà lloc al novembre de 2026 a València, sota el nom de 'ICA-CCR European Research Conference, València 2026'.

L'organització d'aquest important esdeveniment internacional estarà liderada per Elena Meliá Martí, professora del CEGEA-UPV i directora de la Càtedra CATIECA, d'Integració de Cooperatives Agroalimentàries. El Congrés Científic de l'ACI a València té com a precedents el ja organitzat per CIRIEC-Espanya l'any 2004 a Sogorb; el de 2016 a Almeria, a més del celebrat enguany a Hèlsinki (Finlàndia), els passats dies 12 i 13 de juny, i el Congrés científic global de l'ACI a Mont-real, Canadà, del 8 a l'11 de juliol.

El Comitè d'Investigació Cooperativa (CCR) és un comitè temàtic de l'ACI que representa un pont entre la investigació acadèmica i el món cooperatiu, i que es va iniciar en 1957 com a Grup d'Oficials d'Investigació.

A la dècada de 1970, el grup va canviar el seu nom pel de Grup d'Investigació, Planificació i Desenvolupament de l'ACI, la qual cosa reflectia el seu creixent abast d'activitats i aspiracions, així com els esforços per proporcionar aportacions pràctiques a les preocupacions econòmiques i socials de les cooperatives. El Comitè funciona hui com una xarxa oberta a totes aquelles persones interessades a compartir investigacions sobre el model cooperatiu d'empresa, i té com a objectiu principal enfortir les activitats de recerca i augmentar la visibilitat de la investigació cooperativa i dels seus mateixos investigadors.

Gran implicació d'entitats

Per al Congrés, CEGEA compta amb la col·laboració i implicació d'institucions acadèmiques com CIRIEC-Espanya, AECOOP, OIBESCOOP i el conjunt d'Instituts i Centres d'investigació universitaris en Economia Social de la Xarxa ENUIES.

A més, en els pròxims dies mantindran converses amb l'administració estatal i autonòmica amb competències en la matèria, així com amb les principals organitzacions representatives de cooperatives d'Espanya i de la Comunitat Valenciana, entre elles la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES), Cooperatives Agroalimentàries d'Es-

panya, Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana, la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval), i cooperatives com ANECOOP, Consum i Cajamar, amb les quals el CEGEA manté excel·lents relacions des de fa anys.

Sobre CEGEA-UPV

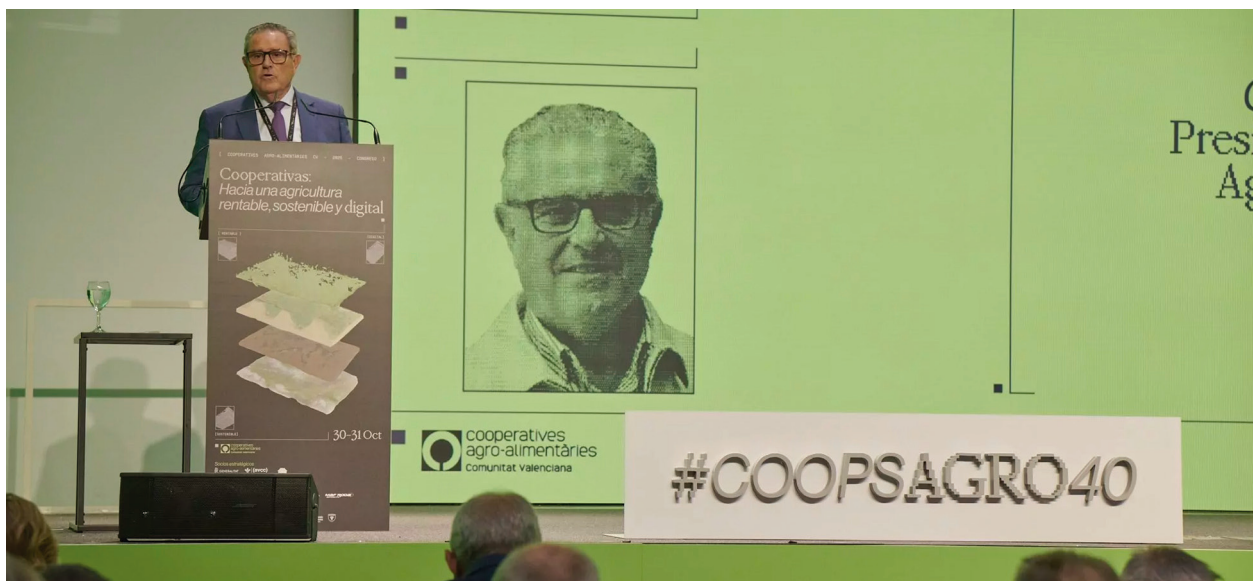
El Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) acaba de celebrar 25 anys del seu reconeixement com a estructura pròpia de la Universitat Politècnica de València (UPV). Té com a missió la investigació en el conjunt de disciplines que integren la gestió d'empreses, i especialment les d'economia social, així com la seua transferència al teixit productiu, ajudant a resoldre problemes d'índole jurídica, comercial, comptable i financera.

El seu objectiu és augmentar la competitivitat, la innovació i la sostenibilitat de les empreses, així com formar professionals experts des dels seus diversos programes de postgrau especialitzats, amb la visió de ser un centre d'investigació universitària líder en l'àmbit de la recerca en gestió empresarial.

En la seua oferta formativa s'inclouen múltiples cursos, diplomes d'especialització, experts universitaris, així com 5 programes de Màster, tres d'ells MBA. El més antic és el Màster en Direcció de Cooperatives Agroalimentàries, que ja va per la seua 40a edició, i que ha convertit el CEGEA en el centre líder en formació i investigació en cooperativisme agrari.

Web oficial del Congrés amb la crida a la presentació de comunicacions

<https://ica-ccr-europe-2026.webs.upv.es/>

COOPERATIVES AGROALIMENTÀRIES CV CELEBRA EL SEU CONGRÉS AMB LA MIRADA POSADA EN EL FUTUR DEL SECTOR I EN LA TRANSFORMACIÓ DE L'AGRICULTURA VALENCIANA

El programa del Congrés, el lema del qual va ser “Cooperatives, cap a una agricultura rentable, sostenible i digital”, es va estructurar al voltant de conferències, ponències i taules redones en què es van abordar temes com l'evolució de l'escenari geopolític i econòmic global, els nous patrons de consum, la irrupció de la intel·ligència artificial, la digitalització i tecnificació de l'agricultura, la relació existent entre la dimensió de les estructures agràries i la seua rendibilitat, el relleu generacional o el disseny de la PAC post-2027.

Cooperatives Agro-alimentàries de la Comunitat Valenciana va celebrar el seu Congrés els passats dies 30 i 31 d'octubre al Museu de les Ciències Príncep Felip, a València, amb missatges centrats en la necessitat que les cooperatives i les persones associades a aquestes adapten les seues pràctiques agrícoles, els seus processos i models de negoci a les condicions d'un nou escenari global, complex i canviant, i a les oportunitats que els ofereixen la digitalització, la intel·ligència artificial o les noves tecnologies.

Més de 200 persones van participar en el debat i la reflexió sobre grans temes d'actualitat del sector agroalimentari, com a punt de partida per a la construcció del full de ruta que ha de definir el futur del cooperativisme agroalimentari valencià.

El president de la Federació valenciana, Cirilo Armandis, va destacar durant la seua intervenció en la inauguració oficial que “l'èxit del model cooperatiu es mesura no sols en xifres, sinó en dignitat, en estabilitat, en futur per a milers de famílies que viuen del seu treball i que contribueixen a mantindre viu el

nostre medi rural”, i va recordar que el Congrés “no és un punt d'arribada: és un punt de partida”, apel·lant al compromís que les persones participants es porten a les seues cooperatives noves idees, propostes de millora i deures per a canviar el funcionament, l'organització i la governança de les seues entitats.

També en la inauguració, el president de la Generalitat Carlos Mazón, en el que va ser el seu últim acte públic com a 'President', va avançar la creació del Registre d'Entitats Associatives Prioritàries Agroalimentàries, “per a donar resposta a una demanda històrica” del sector cooperatiu valencià, i va incidir en què el seu objectiu és “dotar a estes entitats d'un marc normatiu i d'incentius”, que faciliten “el seu accés a ajudes, la seua participació en projectes tractors i el seu posicionament en mercats internacionals”.

Economia i geopolítica en temps convulsos

Judith Arnal, investigadora principal del Real Instituto Elcano, va abordar en la primera conferència del Congrés els reptes i oportunitats derivats de l'actual

escenari econòmic i geopolític. Va incidir en la importància de liderar les noves tecnologies, com a pas necessari per a impulsar el creixement econòmic, advertint a més que la UE s'està quedant molt arrere en aquesta carrera.

En relació amb les polítiques de Donald Trump, va afirmar que “si hi ha alguna cosa pitjor que una mala política econòmica, i al meu parer els aranzels ho són, és una mala política econòmica envoltada d'incertesa”.

Nou context, noves eines

Seguint amb les diferents ponències, Eduardo Viera, Strategic Business Director del Worldpanel by Numerator, va desenvolupar una sèrie d'idees sobre el nou context alimentari i la manera en què ha modificat els patrons de consum. Per la seua part, Silvia Leal, experta en innovació digital, va explicar la forma en què la intel·ligència artificial s'ha introduït en tots els àmbits. Com a exemple, Coral Ortiz, professora de la UPV i membre del seu Laboratori de Robòtica Agrícola, va abordar l'experiència del Projecte Cerberus, amb diferents aplicacions i usos de la IA en les pràctiques agrícoles per a reduir l'ús de fitosanitaris, millorant alhora l'efectivitat en la lluita contra sis plagues crítiques en l'agricultura mediterrània.

La PAC post-27

La pròxima reforma de la PAC va ser un altre dels temes rellevants del Congrés. Ricard Ramón, cap de la Unitat de Perspectives Polítiques de la DG-AGRI, va compartir amb els assistents les claus de la proposta de la Comissió Europea per al pròxim Marc Financer Plurianual (MFP) i la PAC 2028-2034. Va incidir que es proposa establir a partir de 2032 una incompatibilitat entre la percepció d'una pensió i les ajudes directes a la renda en l'àmbit de la PAC, i va confirmar el límit pressupostari per al finançament dels Programes Operatius de les Organitzacions de Productors de Fruïtes i Hortalisses (OPFH). Pel que fa al primer punt, va emmarcar aquesta proposta en l'objectiu comunitari d'afavorir el relleu generacional amb nous paquets d'ajudes i mesures.

Finalment, Dionisio Ortiz, catedràtic de la UPV, va abordar l'anàlisi de la relació existent entre la dimensió de les explotacions agràries i la seua rendibilitat. En relació amb el tradicional minifundisme de les estructures productives de la Comunitat, va incidir en el doble discurs sobre la seua ineficiència en termes de productivitat i competitivitat, i la necessitat de protegir-lo com a senya d'identitat de la nostra agricultura. Davant aquesta dualitat, va apostar per una tercera via, consistent a dissenyar un nou model de negoci que cree valor; i en la difuminació de les fronteres físiques de les explotacions dins del desenvolupament

d'aquest model, implementant una gestió coordinada i amb un lideratge definit –que pot estar en les cooperatives–, que garantisca la rendibilitat, la seguretat alimentària, la diversitat, la resiliència i els serveis ambientals.

Joves, relleu generacional i futur

La segona jornada del Congrés va programar dues taules redones. La primera, titulada “Cooperatives, claus en el relleu generacional”, va comptar amb la participació de joves cooperativistes de Navarra, Extremadura i de diferents zones productives de la Comunitat Valenciana.

La segona taula redona es va dedicar a la reflexió sobre el futur de les cooperatives agroalimentàries valencianes, amb la participació de tècnics de la Federació i representants de les seues diferents sectorials: fruites i hortalisses, fruits secs, oli, vi, arròs i subministraments.

En la cloenda, el president de la Federació, Cirilo Arnandis, va apel·lar a “superar el minifundisme mental” que es manifesta “quan només mirem el que ocorre dins de la nostra cooperativa, dins del nostre terme municipal, dins de la nostra pròpia parcel·la”. Va insistir en la necessitat de “mirar més lluny”, assegurant que “el món és el nostre mercat, el nostre desafiament i la nostra oportunitat”.

Arnandis va insistir que és necessari “imposar la visió de futur sobre qualsevol por o reticència al canvi”, apostant per la dimensió com a factor de competitivitat, pel relleu generacional en la base social i els òrgans de governança, per la innovació i la digitalització com a claus per a aconseguir la triple sostenibilitat de l'activitat: econòmica, social i mediambiental.

També en la cloenda, el conseller d'Agricultura, Aigua, Ramaderia i Pesca, Miguel Barrachina, va traslladar la seua felicitació a Cooperatives Agro-alimentàries de la Comunitat Valenciana per l'organització del Congrés, i va mostrar la seua admiració en particular per l'exemple que ofereixen els joves cooperativistes.

LA UCEV I CAIXA POPULAR RECONeixEN JOAN GANDIA OLTRA AMB EL I PREMI TRAMUNTANA A LA TRAJECTÒRIA DOCENT COOPERATIVA

El jurat destaca “la seua extensa trajectòria docent, el seu compromís amb la divulgació i promoció del cooperativisme i la seua indiscutible vocació de servei”

La Unió de Cooperatives d'Ensenyament Valencianes (UCEV), en col·laboració amb Caixa Popular, ha llançat la primera edició del **Premi Tramuntana a la Trajectòria Docent Cooperativa** com a reconeixement públic del cooperativisme educatiu valencià a aquelles persones que, amb el seu treball i dedicació com a educadores i cooperativistes, han contribuït de manera destacada al creixement i consolidació del model de l'escola cooperativa.

Segons s'explica des de la UCEV, la denominació del Premi Tramuntana ha sigut triada en al·lusió al nom d'un dels projectes pioners del cooperativisme educatiu valencià, una escola que a finals dels anys seixanta, en plena dictadura, va apostar per la renovació pedagògica, va reivindicar els valors democràtics en l'ensenyament i va esdevindre la primera escola íntegrament en valencià del nostre territori. Així mateix, i “com a vent impetuós que bufa des del nord”, s'ha escollit el seu nom també per a evocar el seu sentit de “guia i orientació per a actuar”, que s'ha conservat en la nostra llengua. I aquest significat és el que la UCEV ha volgut que les persones mereixedores del guardó representen gràcies a la seua trajectòria: ser guia i orientació per a l'escola cooperativa d'avui en dia.

El jurat del Premi Tramuntana a la Trajectòria Docent Cooperativa 2025 ha atorgat el guardó en la seua primera edició a Joan Gandia Oltra, soci durant més de 40 anys de la cooperativa d'ensenyament Florida Grup Educatiu Coop V, en reconeixement “a la seua extensa trajectòria docent, el seu compromís amb la divulgació i promoció del cooperativisme i per la seua indiscutible vocació de servei per a oferir un ensenyament de qualitat centrat en el desenvolupament integral de l'alumnat, que persegueix formar persones lliures, responsables, crítiques, respectuoses i tolerants, a més de bons professionals per a un món en constant transformació”.

Com assenyala el veredict del jurat, “al llarg de les últimes quatre dècades, Joan Gandia ha exercit una intensa i compromesa tasca docent en les etapes de Secundària, Batxillerat, Cicles Formatius i també en l'àmbit universitari, sent impulsor d'iniciatives pedagògiques innovadores que promouen l'esperit empre-

Joan Gandia Oltra.

nedor dels joves des de l'aula i que contribueixen de manera significativa al desenvolupament de les seues competències professionals i altres habilitats i destreses en el marc dels valors del cooperativisme”.

Gandia ha compatibilitzat la seua trajectòria docent amb el desenvolupament de tasques de direcció i representació en la seua cooperativa, de la qual ha sigut president, entre altres responsabilitats. Així mateix, va ser president de la Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat (FEVECTA) entre 1998 i 2001.

Actualment, continua compromés amb la tasca docent i el cooperativisme educatiu valencià com a membre de la Xarxa de Foment del Cooperativisme i l'Economia Social i Solidària en l'Educació (ESSCO-OP), entitat que reuneix professionals del món de la Formació Professional i el cooperativisme, implicats en la promoció de l'Economia Social com a via de millora de la qualitat educativa i la innovació a les aules.

El seu llegat es manté viu també en les pràctiques educatives de Florida Grup Educatiu i en l'esperit cooperatiu que impregna el dia a dia d'aquesta cooperativa d'ensenyament valenciana.

Per tot això, exposa el jurat, “Joan Gandia continua sent un referent en el món del cooperativisme, de la Formació Professional i de l'emprenedoria social i solidària de la Comunitat”.

CERMI CV I LABORA ATENEN A QUASI 200 DEMANDANTS D'Ocupació AMB DISCAPACITAT EN UN MES A TRAVÉS DEL PROGRAMA XARXA CAPACITEM

Xarxa Capacitem consolida una xarxa valenciana de col·laboració entre entitats socials i serveis públics. Este programa "obri el camí cap a un model estable d'acció concertada en matèria d'ocupació inclusiva"

El Comité d'Entitats Representants de Persones amb Discapacitat de la Comunitat Valenciana (CERMI CV) va celebrar la Jornada Final del programa XARXA CAPACITEM 2025. D'esta manera aferma una xarxa pionera de col·laboració entre entitats del tercer sector, LABORA, Servei Valencià d'Ocupació i Formació i els Centres Especials d'Ocupació, que en un mes han atés a quasi 200 demandants d'ocupació amb discapacitat, amb la finalitat d'impulsar l'ocupabilitat del col·lectiu en la Comunitat Valenciana.

La jornada va comptar amb la intervenció de Rosa Bayarri, membre de la Comissió Permanent de CERMI CV i presidenta de la Federació Salut Mental CV, i de Mª Luisa Mezquita, directora general de Planificació i Servicis de LABORA. Les dos van coincidir en la importància de la col·laboració públic-privada per a consolidar el treball en xarxa i, per tant, l'objectiu anteriorment esmentat. "Xarxa Capacitem no és un curs, és una transformació. Hem teixit una xarxa que millora la manera en què acompanyem a les persones amb discapacitat en la seua busca d'ocupació", va destacar Rosa Bayarri.

Per part seua, Mª Luisa Mezquita va destacar que la inclusió laboral "és un dret garantit amb fets i no sols amb paraules". En este sentit, va subratllar que "necessitem reforçar la capacitat del nostre personal en matèria de discapacitat, així com la col·laboració amb el sector".

Mesquita va celebrar "l'espai de trobada i diàleg, que és una de les fortaleses de Xarxa Capacitem" i va concloure recordant que "l'ocupació és el pilar de la participació social, del reconeixement social i l'eix vertebrador d'una societat justa".

Resultats mesurables

La presentació de resultats va ser a càrrec de David, tècnic d'orientació laboral en UPAPSA i coordinador del grup motor de professionals CERMI CV en representació de Plena Inclusió CV.

En la seua intervenció, va subratllar que l'Ocupació amb Suport "ha de consolidar-se com el pilar fonamental del programa, ja que permet oferir una atenció global, integral i personalitzada, especialment rellevant per a persones amb discapacitat severa, que són els qui tenen majors dificultats d'inserció."

David va explicar que Xarxa Capacitem 2025 ha capacitat a 74 professionals, dels quals 39 pertanyen a l'àmbit de l'orientació i 5 al de la prospecció -esta última àrea incorporada com a novetat enguany-, a més de 30 professionals procedents de Centres Especials d'Ocupació (CEE).

Estos professionals han aplicat els coneixements adquirits en 190 atencions personalitzades a persones amb discapacitat, aconseguint fins i tot una inserció laboral directa com a resultat de l'acompanyament eficaç i individualitzat. Tot realitzat en un mes.

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · ESPANYA

CEPES, COCETA I FAEDEI COMPAREIXEN EN EL CONGRÉS DELS DIPUTATS PER A DEFENDRE L'APROVACIÓ PER UNANIMITAT DE LA LLEI D'IMPULS DE L'ECONOMIA SOCIAL

La nova norma modifica la Llei del Règim Fiscal de les Cooperatives, la d'Empreses d'Inserció i la d'Economia Social. Fa just un any que el Govern va aprovar l'avantprojecte de Llei, al qual CEPES va presentar un document d'esmenes de més de 60 pàgines. Des de llavors es troba en tràmit parlamentari.

Els titulars de la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES), la Confederació Espanyola de Cooperatives de Treball Associat (COCETA) i de la Federació d'Associacions Empresariales d'Empreses d'Inserció (FAEDEI) van comparèixer el passat 22 d'octubre en la Comissió de Treball, Economia Social, Inclusió, Seguretat Social i Migracions del Congrés dels Diputats, on van reclamar que s'aprove per unanimitat la nova Llei d'impuls de l'Economia Social, de manera que mantinga l'esperit que va tindre esta normativa en 2011, quan es va erigir com la primera Llei destinada a l'Economia Social en el món.

Luis Miguel Jurado, president de COCETA; Marisa Esteve, de FAEDEI, i Juan Antonio Pedreño, president de CEPES i de 'Social Economy Europe', aquest últim com a portaveu del grup, van recordar que esta nova

legislació “va situar a l'economia social espanyola com a referent a nivell europeu i mundial”, i van reclamar que “torne a ser exemple de consens i diàleg”.

Durant la seua compareixença davant la Comissió del Congrés de Diputats, el president de CEPES va centrar les seues demandes en tres factors, sent el primer que s'assegure el seu finançament amb una fiscalitat adequada i preservant línies pressupostàries estables.

De la mateixa manera, va demanar que es mantinga la promoció de l'economia social i la seua prioritat explícita i transversal en les polítiques públiques, així com que es porten a terme marcs legals i jurídics coherents amb les seues necessitats reals; i també va incidir en la importància que la nova llei permeta a les empreses del sector continuar sent competitives sen-

se deixar de donar prioritat als seus objectius socials i va recordar que “són “actors clau” en sectors com la vivenda, l'energia, l'assistència, les cures, l'alimentació, la innovació social i tecnològica o l'educació.

“És un factor de resiliència per a la societat”, va dir Pedreño, qui va reivindicar també el seu “valor afegit únic” per afavorir la cohesió social i territorial, l'arrelament local i l'ocupació inclusiva.

Per tot això, va concloure que la nova llei “és una oportunitat per a actualitzar, enfortir i dotar de major visibilitat i reconeixement” al sector i al seu “paper com a pilar del sistema econòmic”. “Són empreses sí, però són empreses amb ànima”.

Modificació de la Llei Fiscal de Cooperatives, de la Llei d'Empreses d'Inserció i de l'Economia Social

La nova norma modifica la Llei Fiscal de Cooperatives, la d'Empreses d'Inserció i la d'Economia Social. Així, adapta el funcionament intern de les cooperatives, la fórmula empresarial de l'economia social que té major arrelament, a les noves formes de comunicació i participació basades en les noves tecnologies.

En el mateix sentit, les cooperatives de 500 o més socis tindran l'obligació de crear i inscriure una web amb un contingut mínim determinat que garantisca l'accessibilitat i la transparència de l'organització cap als seus socis.

El principi cooperatiu d'igualtat es reflectirà de forma més efectiva amb l'elaboració de plans d'igualtat cooperatius i s'evitarà l'ús abusiu de les cooperatives recurrent al procediment administratiu de la desqualificació, especialment en els casos de subcontractació amb un nivell de dependència econòmica de la contractista que siga igual o superior al 75%.

Modifica també la regulació del Règim de les Empreses d'Inserció, entitats que faciliten la participació en el mercat laboral de persones que es troben en si-

tuació de vulnerabilitat. Amb el consens del sector es reforça la definició de col·lectius o persones exposades a situacions de vulnerabilitat i/o exclusió social, evitant la seua estigmatització.

Inclou a més una definició d'empresa d'inserció més adequada i coherent amb els seus fins, de manera que els nous ajustos introduïts en el funcionament intern d'estes empreses permetran garantir la seua competitivitat amb la contractació indefinida en empreses ordinàries com a meta laboral.

Finalment, es modifica la llei aclarint les tipologies i el catàleg d'entitats que integren el sector. Així mateix, es reformulen els objectius que han d'internalitzar les polítiques públiques en l'activitat de promoció del sector.

MATARÓ, NOMENADA CAPITAL ESPANYOLA DE L'ECONOMIA SOCIAL 2026

Així ho va anunciar el passat 28 d'octubre la vicepresidenta segona i ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, en l'última reunió de l'any 2025 del Consell de Foment per a l'Economia Social

La ciutat catalana de Mataró, a Barcelona, serà la Capital espanyola de l'Economia Social en 2026, segons ho va anunciar el passat 28 d'octubre la vicepresidenta segona i ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, en el Consell de Foment per a l'Economia Social, celebrat a Madrid. Mataró arreplega el testimoni de Múrcia, i es convertix en la primera ciutat catalana a ostentar esta capitalitat.

Esta localitat, situada al nord de Barcelona, és també la primera ciutat que sense ser seu de institucions polítiques de la comunitat autònoma assumix la capitalitat de l'Economia Social, una iniciativa que es va instaurar la passada legislatura per a donar major visibilitat i promoure este conjunt d'empreses que preval la cohesió social i beneficia a les persones.

En paraules de la ministra de Treball i Economia Social, Mataró combina una rica tradició cooperativa, que va començar en 1864 amb la creació de la Cooperativa Obrera Mataronense. A més, compta “amb un ecosistema dinàmic que hui suma més de 100 entitats que innoven en sectors com la cultura, l'energia, els serveis i la inclusió social”.

Esta localitat de més 130.000 habitants compta ja amb el seu propi Pla Estratègic d'Economia Social i Solidària aprovat per consens, erigint-se en exemple d'una col·laboració entre agents públics, privats i la societat civil amb l'objectiu de fomentar la sostenibilitat i contribuir a millorar la vida de les persones.

“La seua taula de suport a l'economia social i solidària o el seu paper de lideratge en la xarxa de municipis per l'economia social de Catalunya són altres mostres del ferm compromís de la ciutat estos últims anys amb este model econòmic”, va ressaltar durant l'anunci Díaz.

El propi Ajuntament de Mataró destaca que, entre d'altres, Mataró forma part de la Xarxa de Municipis de l'Economia Social i Solidària (XMESS); el Tecno-campus té una Càtedra i un Màster en ESS -dirigits pel membre de CIRIEC-Espanya, Eloi Serrano, nomenat a més Comissionat de la Capitalitat-; l'Ateneu Cooperatiu del Maresme actua com a nexa integrador de les polítiques a nivell comarcal, i al mes de juny té lloc la Setmana de l'Economia Social i Solidària, que a través de diferents activitats acosta aquesta manera de fer economia a la ciutadania.

Toledo va inaugurar en 2020 esta titularitat, però com a Capital europea de l'Economia Social, i després d'ella s'han succeït Terol, Santiago de Compostel·la, Donostia, València (en 2024) i Múrcia.

La Capitalitat de l'Economia Social es va crear com a mesura per a fomentar un major coneixement de l'Economia Social, i el seu ecosistema d'empreses, que conformen les cooperatives, societats laborals, centres especials d'ocupació d'iniciativa social, empreses d'inserció o mutualitats, entre altres empreses i entitats.

L'ESPECIALITAT DE “ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVES”, INCLOSA EN L'ESBORRANY DE REIAL DECRET D'ESPECIALITATS DE CONEIXEMENT

L'últim esborrany de Reial decret d'Especialitats de Coneixement reconeix l'Economia Social i Cooperativa com una de les especialitats del Sistema Universitari espanyol. El Ministeri de Treball i Economia Social va donar el suport imprescindible a la petició formal que la Xarxa ENUIES, de Centres i Instituts Universitaris d'Investigació en Economia Social, de CIRIEC-Espanya, va dirigir al Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, amb el suport de 115 firmes de compromís del professorat universitari.

La Xarxa ENUIES va presentar el passat 23 d'octubre davant el Ministeri de Ciència i Universitats una al·legació prèvia perquè l'especialitat d'Economia Social i Cooperatives siga inclosa en el nou Reial decret, actualment en fase de tramitació. Des de l'inici d'esta campanya, la Xarxa ha comptat amb la complicitat i el suport del Ministeri de Treball i Economia Social, l'actuació de la qual ha sigut clau per a la inclusió d'aquesta especialitat, al costat de l'empenyiment dels investigadors.

Per al director de la Xarxa ENUIES, professor Millán Díaz Foncea, esta mesura “és un pas important per a la consolidació de la nostra temàtica d'investigació que, si es confirma, ajudarà als processos d'estabilització i promoció de tot el Personal Docent i Investigador que treballem sobre Economia Social i Cooperativa en les universitats espanyoles. A més, és un reconeixement important per al propi sector de l'economia social, que segur tindrà un impacte en el mitjà i llarg termini”.

Esta proposta naix del convenciment compartit per la comunitat científica que l'Economia Social i Coope-

rativa constituïx un camp acadèmic consolidat, amb una tradició científica de més de dos segles, reconeixement normatiu nacional i internacional, i una creixent presència en la formació universitària. L'àmbit està recolzat per un extens cos investigador: més de 500 professores i professors universitaris, 16 centres i 32 càtedres institucionals especialitzades, més de 1.100 tesis doctorals llegides en els últims 20 anys i més de 100 programes formatius vinculats a este enfocament en 51 universitats espanyoles.

El procés d'al·legacions ha posat en relleu, a més, l'extraordinària cohesió i el compromís d'esta comunitat acadèmica. En poques setmanes es van rebre més de 115 cartes firmades per professorat de 36 universitats –públiques i privades– i de 21 àrees de coneixement diferents (economia, empresa, dret, sociologia, educació...), la qual cosa demostra el seu caràcter interdisciplinari, la seua presència en gran part del sistema universitari espanyol, i en totes les comunitats autònomes.

Des de la Xarxa ENUIES, de CIRIEC-Espanya, s'ha traslladat un agraïment al conjunt d'investigadores i investigadors que han recolzat esta iniciativa, també pel seu treball rigorós, cooperatiu i constant, que ha permés consolidar una comunitat investigadora àmplia, plural i amb projecció internacional entorn de l'economia social.

Ara queda esperar a la publicació del Reial decret, després de tot el procés de tramitació, que encara està en els seus inicis i que podria prolongar-se durant més d'un any.

LA XVIII EDICIÓ DELS PREMIS ASALMA PREMIEN L'EXCEL·LÈNCIA DE CIRIEC-ESPANYA I LA TRAJECTÒRIA DE CARLOS DE LA HIGUERA, AL COSTAT DE SOCIETATS LABORALS MADRILENYES

L'Agrupació de Societats Laborals de Madrid (ASALMA) va celebrar el passat 20 d'octubre en l'Institut Cervantes l'acte de lliurament de la XVIII Edició dels Premis ASALMA 2025, que cada any reconeixen l'excel·lència de societats laborals, entitats, administracions i representants de l'Economia Social espanyola. En la present edició els Premis ASALMA han reconegut CIRIEC-Espanya en la seua categoria institucional, un premi que va arreplegar Adoración Mozas, presidenta de CIRIEC-Espanya.

L'agrupació madrilenya va oferir també un reconeixement a Carlos de la Higuera, president d'honor de FECOMA -Federació de Cooperatives i Economia Social Madrid-, qui va rebre el Premi ASALMA 2025 en la categoria Honorífica, sobre la base de la seua enorme trajectòria i aportació al desenvolupament de l'Economia Social madrilenya i espanyola.

En conjunt, les entitats premiades en esta XVIII edició han sigut, segons ASALMA, "un reflex del que significa fer empresa des dels valors de l'Economia Social: treball col·laboratiu, sostenibilitat, innovació i compromís amb el territori".

Al costat de CIRIEC-Espanya i Carlos de la Higuera les societats laborals premiades han sigut Wavemotion SLL, Premi ASALMA 2025 al millor projecte emprenedor; Meraki SLL, Premi al millor projecte E-Social Hub, i Innovenza Outsourcing SLL, Premi a la trajectòria empresarial.

Wavemotion SLL startup tecnològica

WAVEMOTION és una societat laboral constituïda en 2024 com startup tecnològica que naix amb una visió dirigida a la investigació, desenrotllament, fabricació i comercialització de productes disruptius en tecnologia i alimentació, aportant un gran coneixement del sector tecnològic i en el desenrotllament de productes amb un component tècnic sanitari elevat. Entre les seues línies d'investigació i comercialització destaquen el desenrotllament de suplementos alimentaris de ràpida absorció elaborats amb ingredients naturals d'alta qualitat, i el desenrotllament d'un dispositiu optoelectrònic per a teràpies visuals dissenyat especialment per a tractar i alleujar el símptoma de síndrome d'ull sec.

Merakison SLL agència de representació

MERAKISON, Societat Limitada Laboral és una agència de representació d'actors. En un món el de la interpretació amb il·limitades possibilitats, ofereix acompanyar als seus actors i actrius en totes les oportunitats que poden sorgir dins del procés creatiu. Així mateix presta suport publicitari amb campanyes en xarxes socials i premsa als seus representats. MERAKISON porta més d'un any allotjat en E-SOCIAL HUB i dona visibilitat a la capacitat d'este espai de l'economia social madrilenya per a generar nous projectes empresarials i en este cas en un sector tan rellevant i amb un alt nivell de desenrotllament per a societats laborals i cooperatives com és l'àmbit de la cultura.

Innovenza SLL, suport educatiu

INNOVENZA es constituïx en 2012 per quatre socis amb la visió d'aportar valor a l'àmbit educatiu a través del desenrotllament de programes de suport i reforç escolar que permeta millorar les perspectives escolars de tots aquells alumnes matriculats en centres d'ensenyança pública de la Comunitat de Madrid. Al llarg d'estos quasi 14 anys, la societat ha mantingut un creixement constant amb la busca de noves oportunitats i àrees de negoci, donant resposta a les necessitats de l'alumnat. Destaca des de 2018 la gestió dels nous programes públics d'Acompanyament Escolar en Primària, Reforç de Secundària i PROA +. I des de 2020 la posada en marxa dels gabinets d'orientació educativa i suport psicopedagògic. Hui, Innovenza atén a prop de 100 centres d'educació primària i secundària i compta amb un equip d'entorn de 230 persones treballadores, de les quals 150 són dones.

CIRIEC-Espanya, investigació i difusió

La Junta Directiva de ASALMA ha valorat la labor investigadora i la difusió de resultats científics de CIRIEC-Espanya, i també la informació periodística sobre economia social duta a terme en estos 40 anys pel CIRIEC, destacant entre moltes altres iniciatives l'Observatori Espanyol de l'Economia Social i del Treball Autònom, posat en marxa en 2005. També ha valorat la creació de la Xarxa ENUIES, de centres i instituts universitaris en Economia Social.

Cerimònia institucional

La cerimònia, organitzada ASALMA, va comptar amb la participació de representants d'administracions públiques, universitats, sindicats, associacions empresarials i organitzacions del sector, que van mostrar el seu suport a este model econòmic. Entre ells el Comissionat Especial d'Economia Social (Ministeri de Treball i Economia Social), Jaime Iglesias Sánchez-Cervera.

El president de CEPES i del Social Economy Europe, Juan Antonio Pedreño, va oferir una xarrada en la qual va posar l'accent que la fortalesa de l'Economia Social "radica en la unió i en la capacitat de cooperació entre entitats", i va subratllar la labor de ASALMA per a promoure el relleu generacional i atraure talent al sector.

Precisament sobre este últim tema va parlar Ana Isabel García, presidenta de ASALMA, que va abundar en el paper de les Societats Laborals en la recuperació d'empreses en dificultats, amb el suport de jòvens treballadors.

En l'acte van participar també Óscar Romera, coordinador general d'Economia, Comerç i Consum de l'Ajuntament de Madrid, i María del Carmen Tejera, viceconsellera d'Economia, Hisenda i Ocupació de la Comunitat de Madrid. Tots dos van reafirmar el compromís de l'Ajuntament de Madrid i el Govern regional amb el foment de l'emprenedoria col·lectiva i la promoció dels valors de l'Economia Social.

IN MEMORIAM RAFAEL CALVO ORTEGA

El passat 28 d'octubre va morir a Madrid, als 92 anys d'edat, el professor Rafael Calvo Ortega, després d'una llarga malaltia.

El professor Calvo Ortega és àmpliament conegut a Espanya per la seua trajectòria política en els decisius anys de la Transició democràtica, durant la qual, i des de les files de la Unió de Centre Democràtic (UCD), liderat per Adolfo Suárez, va influir, com a senador primer i com a Ministre de Treball entre 1978 i 1980, en la Constitució Espanyola, en articles tan rellevants com el 129.2, que constitucionalitza el foment del cooperativisme i de l'economia social; o com en l'article 9.2, directament vinculat amb el principi d'Estat social, plasmat en l'article 1.1 de la Constitució Espanyola. Un article, el 9.2, que transforma la igualtat formal de l'article 14 en igualtat i llibertat real i efectiva, exigint als poders públics una acció positiva i proactiva per a aconseguir-lo.

També va impulsar des del Ministeri de Treball les societats laborals, els centres especials d'ocupació i l'Estatut dels Treballadors.

En l'àmbit acadèmic va desenvolupar una brillant trajectòria com a Catedràtic de Dret Financer i Tributari, disciplina de la qual va ser un dels seus principals impulsors en la universitat espanyola.

La vinculació del professor Calvo Ortega amb el CIRIEC-Espanya es remunta a l'any 2003, quan participa activament en la creació de la Fundació Iberoamericana de l'Economia Social (FUNDIBES), promoguda pel CIRIEC. Durant 10 anys FUNDIBES va dur a terme una ingent labor de promoció de l'economia social, amb el lideratge decisiu de Calvo Ortega com a president i de

l'advocat Txema Pérez De Uralde, director de FUNDIBES i Vicepresident de CIRIEC-Espanya. La formidable herència de FUNDIBES, rebuda per l'Observatori Iberoamericà de l'Economia Social, OIBESCOOP, també promogut per CIRIEC-Espanya, va facilitar la consolidació de l'Observatori com una referència imprescindible de l'economia social en l'àmbit iberoamericà.

Rafael Calvo Ortega va participar amb decisives contribucions en el grup d'experts del CIRIEC-Espanya designat pel Ministeri de Treball per a elaborar l'informe sobre la Llei d'Economia Social, que donaria peu a la primera llei europea d'economia social, la Llei 5/2011 de 29 de març.

El 26 de setembre de 2024 Rafael Calvo Ortega va rebre un emotiu homenatge del CIRIEC-Espanya en el Paranimf de la Universitat de València, en presència del seu fill, el també Catedràtic de Dret Financer, Juan Calvo Vergez.

En paraules del Director de CIRIEC-Espanya, José Luis Monzón, "Rafael Calvo ha sigut un mestre en la pràctica del diàleg entre diferents i en el pacte, com a elements clau de l'acció política. Un gran servidor públic, la pèrdua del qual plena de dolor a tots els seus amics del CIRIEC-Espanya, per la seua bonhomia i el seu compromís amb el cooperativisme i l'economia social".

Imatge: Participació del professor Rafael Calvo Ortega en l'assemblea anual de CIRIEC-Espanya de 2013, celebrada en la Facultat de Dret de la Universitat del País Basc, a Sant Sebastià, amb la col·laboració de GEZKI.

EL FÒRUM DEMOS 2025 DEBAT A SEVILLA SOBRE LES FRONTERES DE LA FILANTROPIA

El Fòrum Demos 2025, organitzat per l'Associació Espanyola de Fundacions (AEF), reuní els dies 30 de setembre i 1 d'octubre a Sevilla prop de 400 representants de fundacions i entitats solidàries espanyoles en la seua novena edició, dedicada a les "Fronteres de la Filantropia".

Sota este lema es reflexionà sobre els nous reptes de la filantropia en un context geopolític, bèl·lic i comercial ple d'incerteses i riscos, en una trobada que reivindicà el paper de les fundacions perquè la societat siga capaç d'aconseguir un escenari més pròsper i desenvolupat.

Durant l'obertura institucional del Fòrum, celebrat al CaixaForum de Sevilla, el primer tinent d'alcalde de la ciutat, Juan Bueno, assenyala que la trobada "ens col·loca davant d'un repte de màxima actualitat com és el d'ampliar els canals de la solidaritat i la cooperació internacional en un món marcat per tot tipus de fronteres". A més, posà en valor el paper històric de la capital andalusa com a punt de trobada entre continents i cultures.

Per la seua banda, Pilar García Ceballos, presidenta de l'AEF, volgué explicar que el lema d'esta edició ha sigut escollit "perquè l'essència de la nostra tasca com a fundacions és superar els límits i les bretxes que ens trobem contínuament en l'exercici de la nostra labor, que és l'interés general i ajudar els altres". Assenyala que la filantropia "no pot ser concebuda com a fets aïllats, sinó com a esforços col·lectius que responen a un propòsit comú".

Un programa per la defensa de la filantropia

Després de l'obertura institucional, tingueren lloc dues taules redones: Filantropia i conflictes bèl·lics, amb la participació de Luis Manuel Martínez Meijide, tinent general, ex-cap de la Unitat Militar de la UME; Joaquín López, secretari tècnic del Centre d'Estudis de Dret Internacional Humanitari (CEDIH) de Creu Roja Espanyola, i Francisco Rey, membre fundador i codirector de l'Institut d'Estudis sobre Conflictes i Acció Humanitària (IECAH).

La segona taula fou sobre Organitzacions internacionals i ONG davant els canvis en l'establishment internacional, amb la participació de Rafael Dezcallar, diplomàtic i president de la Fundació Ajuda en Acció; Hanna Surmatz, Head of Policy de Philea (Philanthropy Europe Association); Jordi Llopart, assessor sènior del Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament, i Edelmira Campos, assistent de Relacions Exteriors en UNHCR/ACNUR Espanya.

Els assistents a Demos pogueren participar també en tallers sobre abandonament educatiu primerenc a Espanya, economia del propòsit, filantropia davant els desastres naturals, sostenibilitat econòmica, IA aplicada a l'autonomia i inserció social de les persones amb discapacitat intel·lectual, entre altres. A més, el programa inclogué activitats com el Speed Meeting i la gravació en directe del Podcast DEMOS.

També es realitzaren visites a fundacions locals com Casa Ronald McDonald Sevilla, Fundació Alalá o Fundació Retos Azules.

LA PLATAFORMA DEL TERCER SECTOR COMMEMORA EL 10É ANIVERSARI DE LA LLEI DEL TERCER SECTOR I EXIGIX AVANÇOS REALS EN LA SEUA APLICACIÓ

Deu anys després de la seua entrada en vigor, la Plataforma lamenta que la majoria dels desenvolupaments normatius previstos en la Llei continuen pendents, cosa que impeditx que el Tercer Sector pugua comptar amb els instruments adequats per a exercir la seua labor amb plena seguretat jurídica i suport institucional.

La Plataforma del Tercer Sector (PTS), en el desé aniversari de l'aprovació de la Llei del Tercer Sector d'Acció Social (Llei 43/2015), el passat 9 d'octubre, ha destacat la importància d'esta norma com a fita legislativa en el reconeixement del paper essencial que exercixen les entitats socials en la promoció dels drets i la cohesió social. No obstant això, deu anys després de la seua entrada en vigor, la Plataforma lamenta que la majoria dels desenvolupaments normatius previstos en la Llei continuen pendents, cosa que impeditx que el Tercer Sector i les seues organitzacions puguin comptar amb els instruments adequats per a exercir la seua labor amb plena seguretat jurídica i suport institucional.

La llei, aprovada amb un molt ampli suport parlamentari, establia mesures d'impuls i suport des dels poders públics, moltes de les quals havien de concretar-se mitjançant desenvolupaments normatius específics. Fins a la data, la PTS indica que només s'ha aprovat el decret que regula la Comissió de Diàleg Civil. Altres disposicions clau, com la regulació de les entitats col·laboradores, es troba encara en fase de consulta pública. A més, l'inventari estatal del Tercer Sector o el programa d'impuls no han sigut desenvolupats, així com el reglament de la Llei del Voluntariat.

Des de la Plataforma del Tercer Sector es fa una crida al Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030 perquè reactive amb urgència estos desenvolupaments normatius pendents. Esta demanda ha sigut plantejada de manera reiterada per la Plataforma en el marc de la Comissió per al Diàleg Civil, com a part del compromís institucional per avançar en el reconeixement i l'enfortiment del Tercer Sector. La PTS recorda, a més, que el desenvolupament ple d'esta llei és essencial per a garantir una resposta eficaç i equitativa davant dels reptes socials, econòmics i climàtics que afronta la societat.

Sostenibilitat del Tercer Sector

A més, la Plataforma del Tercer Sector subratlla la importància de comptar amb un marc de finançament “estable, suficient i garantit”, que permeta a les entitats socials planificar a llarg termini i augmentar el seu impacte social. Mentre s’avança cap a este objectiu, proposa augmentar del 0,7 a l’1 % l’assignació tributària de l’IRPF i de l’Impost de Societats destinada a fins socials. Així mateix, reclama la renovació urgent del model mixt de distribució de la recaptació vigent des de 2021, que estableix un repartiment del 80 % gestionat per les comunitats autònomes i un 20 % corresponent al tram estatal. “La continuïtat d’esto model, que expira a finals de 2025, és essencial per a garantir la sostenibilitat de les entitats socials en tot el territori i per a mantindre una política pública eficaç, justa i solidària”, afirma.

La Plataforma referma el seu compromís amb el diàleg institucional i amb la construcció d’un marc normatiu que permeta a les entitats socials continuar avançant en la seua missió de defensa dels drets, la inclusió i la justícia social.

SE CELEBRA A MADRID EL I CONGRÉS DEL DIA NACIONAL DEL TERCER SECTOR, CENTRAT EN L'AUGMENT DE LES EMERGÈNCIES

La Plataforma del Tercer Sector va celebrar el passat 2 d'octubre el I Congrés del Dia Nacional del Tercer Sector, sota el títol “La dimensió social de les emergències: claus per a la prevenció i la reconstrucció”. La trobada, que va tindre lloc al CaixaForum Madrid i va ser presentada per la periodista Ana Blanco, va reunir més de 300 persones entre entitats socials i representants institucionals.

Per quart any consecutiu, la Plataforma commemora esta jornada com un espai de trobada, reflexió i reconeixement al paper essencial que exercixen les entitats socials en els moments més difícils. En esta edició, el format de congrés ha permés aprofundir en els desafiaments actuals que plantegen les emergències climàtiques, sanitàries, econòmiques o polítiques, i com estes tendeixen a agreujar les desigualtats existents, afectant especialment les persones en situació de vulnerabilitat.

Durant la inauguració, la vicepresidenta tercera del Govern i ministra per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, Sara Aagesen, va assenyalar que integrar la dimensió social en les emergències és salvar vides, és estar millor preparats. I va afegir que la reconstrucció s'ha de fer d'una manera més inclusiva, garantint que totes les persones tinguen acompanyament, informació i recursos.

Luciano Poyato, president de la Plataforma del Tercer Sector, va subratllar que les emergències “no són neutres: amplifiquen desigualtats i colpegen amb més força aquells que ja són vulnerables”. Va reivindicar que el Tercer Sector “no pot ser un convidat en la gestió de les emergències: ha de ser part estructural de la prevenció, la resposta i la reconstrucció social”.

La jornada va continuar amb la ponència inaugural, a càrrec d'Íñigo Vila, director d'Emergències de Creu Roja. Després es va celebrar una taula redona sobre

vulnerabilitat social en contextos d'emergència, amb la participació de representants d'organitzacions com EAPN-ES, la Universitat Rei Joan Carles, la Coordinadora d'ONGD i SEO/BirdLife.

Un dels moments més emotius va ser la lectura del manifest “Per un enfocament social en l'abordatge de les emergències: prevenció, reconstrucció i inclusió”, a càrrec de la poeta Paula Carrillo. El manifest ha sigut recolzat per centenars d'entitats i persones compromeses amb la justícia social, després de la convocatòria per part de la PTS.

A continuació, en el panell d'experiències, es va posar el focus en dues emergències recents: la DANA a la Comunitat Valenciana i l'erupció del volcà de La Palma. Representants d'entitats socials i administracions locals van compartir com la col·laboració públic-social va permetre donar respostes eficaces i humanes davant situacions extremes.

La segona part de l'esdeveniment va abordar el suport psicosocial en emergències, amb una ponència de Psicòlogues sense Fronteres i una taula redona sobre el futur de la resposta social davant les crisis. Hi van participar la directora general de Protecció Civil, Virginia Barcones; la Comissionada especial per a la reconstrucció i reparació dels danys provocats per la DANA, Zulima Pérez Seguí; Noèlia Alonso, de Càritas València; Luis Vañó, president de la Plataforma del Tercer Sector Social de la Comunitat Valenciana, i Israel Naveso, president de la Coordinadora Unitària de Bombers Professionals.

Natalia Peiró, vicepresidenta d'Aliances i Discurs Social de la Plataforma del Tercer Sector, va clausurar l'acte destacant que “cap emergència no pot abordar-se sense la seua dimensió social” i que “entitats fortes, resilents i sostenibles són la millor garantia d'una societat preparada”.

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · INTERNACIONAL

BORDEUS ACULL EL 10É CONGRÉS D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL DEL CIRIEC-INTERNACIONAL I EL 'GLOBAL SOCIAL ECONOMY FORUM'

El 10é Congrés d'Investigadors d'Economia Social de CIRIEC Internacional, realitzat els dies 27, 28 i 29 d'octubre a Bordeus, i el GSEF Bordeaux 2025 (Global Forum for Social and Solidarity Economy), desenvolupat entre el 29 i el 31 d'octubre, han fet de la ciutat francesa la capital mundial de l'Economia Social i Solidària. De nou, els investigadors i l'economia social espanyola van tindre una àmplia representació i protagonisme.

El 10  Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Internacional va tindre com a seu principal el Science Po Bordeaux, on es van congregar m s de 400 congressistes de 47 països. Sota el lema 'El paper de l'Economia Social i Solidària (ESS) en la transició socioecològica', durant els tres dies de duració de l'esdeveniment es van realitzar una desena de sessions plenàries i 56 tallers, en els quals es van presentar 280 investigacions d'experts en economia social. Una vegada més va destacar la presència d'investigadors espanyols, prop d'un centenar, una

participació que es va veure afavorida per la relativa proximitat de la ciutat francesa, aix  com per l'impuls i el comprom s del cada vegada més nombrós col lectiu d'investigadors espanyols dedicats a aquest camp.

Els eixos temàtics del congrés van abastar un enfocament ampli i ambiciós, amb l'objectiu de trobar soluci ns que puguin beneficiar el creixement de l'economia social i la seua contribució als desafiaments tan rellevants que afronten actualment el planeta i la humanitat (crisi  climàtiques, socials, polítiques, guerres...). Entre altres temàtiques, van destacar les

Primera sessió plenària del Congrés del CIRIEC a Bordeus, dedicada a la Responsabilitat Territorial de l'Economia Social. D'esquerra a dreta, Saïoa Arando (Universitat de Mondragón), Maryline Filippi (Science Po Bordeaux), Juan Fernando Álvarez (Pontificia Universitat Javeriana, Colòmbia), Carmen Marcuello (Universitat de Saragossa i presidenta de la Comissió Científica d'Economia Social i Cooperatives de CIRIEC-Internacional) i Timothée Duverger (Science Po Bordeaux i president del Comité Científic del Congrés).

taules dedicades a estadístiques i impacte social de l'ESS; finançament i models de negoci; xarxes i polítiques públiques; treball decent; economia de les cures; col·laboració publico-privada amb l'economia social, i estudis de gènere.

La jornada inaugural, presentada per Dominique Darbon, director de Sciences Po Bordeaux (França), va comptar amb els discursos de Timothée Duverger, president del Comité Científic del Congrés; Alain Arnaud, president de CIRIEC-França; Françoise Jeanson, vicepresidenta d'Educació i Investigació per a Nova Aquitània (França); Marie-Laure Cuvelier, delegada de l'ESS de Nova Aquitània, i Bernard Thiry, president de CIRIEC-Internacional.

Tal com van recordar, el 10é Congrés d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Internacional és una fita significativa, ja que marca una dècada de col·laboració acadèmica i professional entorn de l'estudi i la promoció de l'Economia Social i Solidària. Al

llarg de les seues diferents edicions, des de Vancouver (2007) fins a Seül (2023), el Congrés científic de CIRIEC-Internacional ha contribuït a consolidar el concepte d'Economia Social i el seu reconeixement com el tercer gran pilar de l'economia, entre el sector públic

La 'Science Po Bordeaux' i els seus estudis en Economia Social i Solidària

La Sciences Po Bordeaux té una forta vinculació amb la investigació i la formació en Economia Social i Solidària (ESS), a través de la **Càtedra TerrESS**. Aquesta càtedra treballa amb mètodes d'investigació-acció als territoris, fet que implica una connexió directa entre la teoria acadèmica i la pràctica local en economia social. Així mateix, dona suport a projectes d'emprenedoria de l'estudiantat i facilita la relació amb l'ecosistema de l'ESS. En l'àmbit formatiu, la càtedra dona suport a dos màsters, concretament el Màster en Economia Social i Solidària i Innovació Social, i el Màster en Estratègies, Territoris i Projectes Innovadors en ESS.

Sciences Po Bordeaux no és una universitat convencional. És un **Institut d'Études Politiques (IEP)**, pertanyent al grup de 'Sciences Po', centres d'excel·lència en Ciències Socials a França. Es tracta d'una institució pública amb un estatut especial, que li atorga autonomia acadèmica. Està vinculada administrativament a la Universitat de Bordeus, però funciona amb gestió i currículums propis.

Presentació de comunicacions a càrrec, entre d'altres, de la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas, junt amb Emma Juaneda (Universitat de La Rioja), Ana Milena Silva Valencia (VIU - Universitat Internacional de València), Raquel Puentes i Enrique Bernal (Universitat de Jaén), i Antonio González (Universitat de València).

El director de CIRIEC-Espanya, José Luis Monzón, presenta Simel Esim en una de les sessions del Congrés.

Sessió OIT-CIRIEC sobre Estadístiques, amb Simel Esim, Hyungsik Eum, Rafael Chaves, Marie J. Bouchard i Nawon Lee.

tradicional i el sector privat més purament capitalista, amb capacitat de satisfer les necessitats de milers de milions de persones i d'equilibrar objectius socials, ambientals i econòmics.

A continuació, en la primera taula plenària, sobre Responsabilitat Territorial, van compartir la seua experiència Carmen Marcuello, presidenta de la Comissió Científica d'Economia Social i Cooperatives de CIRIEC-Internacional i vicepresidenta de CIRIEC-Espanya, i Saoia Arando, de la Universitat de Mondragon i del Hub de Vanguarda ASETT, que van compartir taula amb Juan Fernando Álvarez, de la Pontifícia Universitat Javeriana i CIRIEC-Colòmbia, i Maryline Filippi, de Bordeaux Science Agro.

Amb exemples d'Espanya, Colòmbia i França, es va defensar un enfocament de desenvolupament en què el territori no siga només un espai geogràfic, sinó una trama social amb actors organitzats (comunitats, cooperatives, associacions) que co-decideixen polítiques públiques. La «coconstrucció» implica que els actors del territori, entre els quals hi ha organitzacions soli-

dàries, xarxes cooperatives i d'economia social, participen activament en la definició dels fins, els mitjans de regulació i les formes institucionals d'intervenció pública. A més, perquè l'ESS tinga un impacte real, ha d'existir simultàniament un enfortiment cognitiu, basat en l'educació, la investigació i la transferència, així com un reconeixement institucional de les seues pràctiques solidàries.

Sessió OIT-CIRIEC sobre estadístiques

Una altra sessió destacada del Congrés va ser la coorganitzada per l'OIT i CIRIEC sobre l'elaboració d'estadístiques de l'ESS. Moderada per Simel Esim, cap de la Unitat de Cooperatives, Economia Social i Solidària de l'OIT, la taula va comptar amb els testimonis de Marie J. Bouchard, de la Université du Québec à Montréal (UQAM) i CIRIEC-Canada; Nawon Lee i Hyungsik Eum, de l'OIT; i Rafael Chaves-Avila, catedràtic de la Universitat de València i president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya.

Premi Edgard Milhaud per a Arthur Guichoux (Universitat de Liège) i Alejandro Fortuny (Universitat de Vigo).

Tant l'OIT com el CIRIEC estan realitzant esforços rellevants en matèria d'estadístiques en els últims anys. De fet, l'OIT disposa d'un pla d'acció per al període 2023-2029 ('Strategy and action plan on decent work and the SSE'), en el qual la millora de les estadístiques és una prioritat clau. L'OIT ha impulsat dos grups tècnics especialitzats: un per a cooperatives i un altre per a l'economia social i solidària, que estan desenvolupant marcs estadístics harmonitzats. S'espera que els resultats alimenten els estàndards estadístics internacionals, especialment de cara a la pròxima Conferència Internacional d'Estadístiques del Treball (CIET), que tindrà lloc en 2028.

Per la seua banda, el professor Chaves va realitzar un recorregut pels diferents treballs que ha elaborat el CIRIEC en l'àmbit de la informació estadística, des dels Llibres Blancs de l'Economia Social, el Manual de Comptes Satèl·lit, portals web estadístics com CIRIECSTAT i, en especial, els estudis realitzats per a la Unió Europea, l'últim dels quals *-Benchmarking the socio-economic performance of the EU Social Economy-* va ser presentat l'any passat junt amb Euricse.

Premis Edgard Milhaud i Ana Maria O'Neill

El congrés de Bordeus va servir també de marc per al lliurament d'una nova edició del Premi Edgard Milhaud, que atorga CIRIEC-Internacional en record del seu fundador, en 1947. El premi busca animar i reconèixer el treball de joves investigadors que treballen sobre els temes propis del CIRIEC, és a dir, cooperativisme, economia social, economia pública i serveis públics, així com tota mena d'activitats col·lectives d'interès general.

En aquesta ocasió han sigut premiats Alejandro Fortuny (Universitat de Vigo) i Arthur Guichoux (Universitat de Lieja), per la seua investigació "Prendre les eines que els capitalistes han creat i posar-les en

Premi Ana María O'Neill per als investigadors de GEZKI Jon Morandeira, Aitor Bengoetxea, Mirene Begiristain, Enekoitz Etxezarreta, Xabier Itçaina, Maxime Kieffer, Irune Suberbiola i Aitzibier Etxezarreta.

mans dels treballadors". El premi va ser lliurat pel president de CIRIEC-França i president d'Honor de CIRIEC-Internacional, Alain Arnaud.

L'article premiat analitza el cas de CoopCycle, una plataforma cooperativa fundada en 2017 a París per a oferir una alternativa a la uberització del sector del repartiment de menjar a domicili. Vuit anys després de la seua creació, el col·lectiu s'ha convertit en una federació internacional d'unes 60 cooperatives o organitzacions d'economia social dedicades al repartiment en bicicleta, i ha diversificat tant el context dels seus membres (la meitat dels quals són de França, la majoria d'Europa i alguns d'Amèrica Llatina i el Canadà) com les seues activitats de repartiment més enllà del menjar. L'article posa de manifest les necessitats i les mancances organitzatives de moltes cooperatives que formen part de la plataforma, que no disposen de les eines necessàries per a posicionar-se en el mercat de la logística en bicicleta.

D'altra banda, també va ser premiat l'equip de GEZKI-Universitat del País Basc format per Jon Morandeira, Mirene Begiristain, Aitor Bengoetxea, Enekoitz Etxezarreta, Xabier Itçaina, Maxime Kieffer, Irune Suberbiola i Aitzibier Etxezarreta, que va obtenir un dels premis Ana María O'Neill, de la UNTFSSE, pel seu treball "Les cooperatives amb base comunitària: una connexió natural? Aprenentatges per a l'articulació entre cooperatives i comunitat a través de l'anàlisi de casos i la seua governança a Mèxic i Euskal Herria".

El treball caracteritza les pràctiques cooperatives amb base comunitària en un doble sentit: tant les cooperatives nascudes des de la comunitat com les cooperatives constituïdes amb l'objectiu d'incidir en l'enfortiment de la comunitat, i desenvolupa una anàlisi socioeconòmica amb estudis de cas de l'entorn rural en dos territoris amb realitats diferents: regions de Mèxic i el País Basc.

Clausura del Congrés del CIRIEC a Bordeus, en sessió conjunta amb el GSEF, amb més de 10.000 participants. Intervé Carmen Marcuello, juntament amb Bernard Thiry, Barbara Sak, Marietta Bucheli i Jean-Louis Cabrespines.

Jornada conjunta CIRIEC-GSEF

El Congrés del CIRIEC va culminar al Palais D'Atlantique 2, de Bordeus, on va compartir jornada amb la sessió inaugural del Global Social Economy Forum GSEF 2025.

L'esdeveniment, d'una magnitud sense precedents, va reunir 10.800 participants, 907 ciutats i 109 països. Al llarg de tota la setmana, la ciutat es va convertir en el punt de trobada mundial d'aquelles persones que, a tots els racons del món, donen vida a una altra economia més justa, més sostenible i més humana.

L'alcalde de Bordeus i president del GSEF, Pierre Hurmic, va recordar la urgència d'un canvi de model davant un món "que s'esquinça per totes bandes" i va advocar per l'equitat en el finançament públic de l'ESS: "200.000 milions d'euros per a les empreses a França, només 16.000 milions per a l'ESS", va advertir.

Igualment, Benoît Hamon, president d'ESS France, va situar el Fòrum en el context mundial: "Ens enfrontem a una nova etapa del capitalisme mundial, en què l'aliança entre els Estats Units i els gegants tecnològics amenaça la democràcia i els vincles socials". Hamon va fer una crida a una "responsabilitat sense precedents de l'ESS per a observar els temps que corren i traçar un camí" de preservació dels drets i de la democràcia econòmica.

La secretària d'Estat d'Economia Social, del Ministeri de Treball i Economia Social del Govern d'Espanya, Amparo Merino, va participar en la sessió plenària 'Les dinàmiques governamentals a favor de l'ESS', presentant les actuacions que ha promogut el Govern espanyol per al foment de l'Economia Social. També va participar el comissionat especial d'Economia So-

cial, Jaime Iglesias, formant part de dues taules: el panell sobre el paper de l'Economia Social i Solidària en la transició ecològica, i la taula governamental sobre innovació social.

Social Economy Europe (SEE) va estar molt present al Fòrum, participant en debats clau i compartint la perspectiva europea. El president de SEE, Juan Antonio Pedreño, va ser convidat a pronunciar el discurs inaugural sobre la rellevància de l'economia social a Europa i al món. Fent-se ressò de l'últim informe de CIRIEC i Euricse, va recordar que a la UE l'economia social comprén 4,3 milions d'empreses i entitats, que generen el 6,5 % de l'ocupació i un volum d'ingressos de quasi un bilió d'euros. "Això no es pot passar per alt", va advertir, afegint que l'economia social "no pot ser la que suporti el cost dels excessos globals actuals", en referència a la previsible reducció dels pressupostos de l'ESS en benefici de les polítiques de defensa i competència.

Clausura del 10é Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social

El Congrés del CIRIEC a Bordeus va finalitzar amb la taula redona sobre polítiques locals d'ESS, en la qual Rafael Chaves va poder desenvolupar exemples com el del Fent Cooperatives de la Comunitat Valenciana. En la clausura, amb la participació de Carmen Marcuello, a més de celebrar l'èxit d'aquest Congrés, es van anunciar les pròximes grans cites de CIRIEC-Internacional: el 35é Congrés Internacional sobre Economia Pública, Social i Cooperativa, a l'octubre de 2026 a Mont-real (Canadà), i l'11é Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social, en 2027 a Bogotà (Colòmbia).

CIRIEC I GSEF FIRMEN UNA ALIANÇA ESTRATÈGICA PER A IMPULSAR L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA EN LES ECONOMIES LOCALS I REGIONALS

L'acord, firmat a l'Ajuntament de Bordeus per part del seu alcalde, Pierre Hurmic, i el president del CIRIEC-Internacional, Bernard Thiry, marca un punt d'inflexió en la cooperació internacional entorn de l'Economia Social

El 10é Congrès d'Investigació sobre Economia Social de CIRIEC-Internacional, que es va celebrar del 27 al 29 d'octubre de 2025 en Sciences Po Bordeaux, va marcar un punt d'inflexió en la cooperació internacional entorn de l'Economia Social i Solidària (ESS). En el marc del Fòrum Global GSEF 2025, que va tindre lloc just després, els dies 29 al 31 d'octubre en la mateixa ciutat, es va firmar un acord de col·laboració entre CIRIEC i GSEF destinat a enfortir la investigació, el diàleg i l'acció conjunta en favor de les economies locals i regionals, i la transició socioecològica.

Este acord va ser firmat a l'Ajuntament de Bordeus per part del seu alcalde, Pierre Hurmic, i el president del CIRIEC-Internacional, Bernard Thiry, en presència també de la directora del CIRIEC-Internacional, Barbara Sak; el president de CIRIEC-França, Alain Arnaud, i el president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, Rafael Chaves.

Combinació de coneixement científic amb experiència pràctica

Segons van informar les dos organitzacions, l'aliança CIRIEC-GSEF permetrà aprofundir en la connexió entre l'àmbit acadèmic amb els actors i xarxes de l'ESS, els moviments socials, els governs locals i les institucions internacionals. L'objectiu és generar una plataforma de cooperació que combine el coneixement científic i l'experiència pràctica, orientada a documentar les realitats del sector, identificar els seus desafiaments i dissenyar estratègies comunes per a promoure economies inclusives i sostenibles.

L'acord contempla el desenvolupament de plans d'acció conjunts, la creació d'espais d'investigació compartits i l'intercanvi permanent d'idees i metodologies. D'esta manera, es busca consolidar una nova base de coneixement sobre com l'ESS pot contribuir a democratitzar les economies locals i regionals, afavorint models centrats en l'interés públic i la justícia social.

El context internacional en el qual sorgeix esta iniciativa reforça la seua rellevància. Diversos experts adverteixen que l'erosió del contracte social i l'augment de règims autoritaris amenacen els valors democrà-

tics i solidaris que sustenten l'ESS. Davant esta realitat, la cooperació entre CIRIEC i GSEF es presenta com una oportunitat per a enfortir les estratègies col·lectives d'acció i explorar el paper de l'ESS en la defensa de la cohesió social i ambiental.

CIRIEC i GSEF confien que esta nova aliança servirà per a enfortir la investigació aplicada, les polítiques públiques i les xarxes de col·laboració internacional que promouen una economia social més democràtica, resilient i compromesa amb la sostenibilitat del planeta i les necessitats de les persones.

LES DECLARACIONS DE BORDEUS GSEF 2025: UN FULL DE RUTA GLOBAL PER A L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La setèima edició del Fòrum Global de l'Economia Social i Solidària (GSEF 2025) va concloure amb la publicació de tres documents que marquen un nou horitzó per al moviment internacional de l'ESS: la Declaració de Bordeus, la Declaració per una Pau Duradora i la Declaració Internacional de la Joventut per a l'ESS. Estes tres peces convergixen en un mateix missatge: davant les crisis ecològiques, socials i polítiques que travessa el planeta, l'economia social i solidària es consolida com una alternativa concreta per a la justícia, la sostenibilitat i la cooperació entre els pobles.

Reunits a la ciutat francesa més de 10.000 delegats de 109 països i 907 ciutats, representants de governs locals, xarxes ciutadanes, organitzacions cooperatives i joventuts compromeses van ratificar la seua voluntat de construir una economia que pose la vida i la dignitat en el centre.

Declaració de Bordeus – GSEF 2025

La declaració principal del fòrum situa l'economia social i solidària (ESS) com un verdader projecte de transformació social en un món marcat per les desigualtats creixents i la deterioració ecològica. Els firmants advertixen que “set dels nou límits planetaris ja han sigut superats” i que les democràcies retrocedixen, però insistixen que el futur encara pot escriure's d'una altra manera.

El text reivindica l'ESS com una economia de diàleg i de pau, capaç d'actuar com a estabilitzador social, reduir tensions i reconstruir cohesió en temps

de crisi. Recordant la Declaració de Filadèlfia de l'OIT, el document afirma que no hi ha pau duradora sense justícia social.

Els participants assumixen compromisos concrets: enfortir els ecosistemes locals d'ESS, impulsar l'educació cooperativa, crear plataformes d'intercanvi entre ciutats i promoure una transició socioecològica justa.

També criden als Estats, governs locals i organismes internacionals –des de l'ONU fins a la Unió Europea– a integrar l'ESS en les seues polítiques estructurals, amb marcs jurídics i fiscals específics, finançament públic i espais de co-governança.

El text emfatitza la necessitat d'educació i cultura cooperativa, la participació juvenil i la intercooperació global. En paraules dels firmants, l'ESS és “una vitamina per a les nostres democràcies” i una via concreta per a reconstruir el vincle entre economia, societat i medi ambient.

Declaració per una pau duradora

Firmada per organitzacions i governs locals del GSEF, esta declaració partix d'una denúncia contundent: en molts països, la humanitat i la naturalesa continuen sent víctimes de guerres, genocidis i desigualtats estructurals. Enfront d'això, el text planteja que l'ESS representa una economia de pau, basada en la cooperació, la redistribució justa i la democràcia econòmica.

El document exposa una crítica profunda al model econòmic depredador i autoritari que alimenta els conflictes, l'exclusió i la crisi climàtica. A l'absència de democràcia econòmica se sumen l'egoisme polític i el consum desmesurat dels recursos naturals, factors que exacerben la desigualtat global. En contrast, l'ESS proposa una economia redistributiva, respectuosa de la vida i dels béns comuns, capaç de teixir relacions de solidaritat entre comunitats.

La declaració oferix exemples concrets: les cooperatives que retornen poder de decisió als ciutadans; el comerç just que enfortix ingressos rurals; les xarxes que acullen a migrants i refugiats amb dignitat; i les entitats que acompanyen la transició ecològica i digital amb enfocament ètic. En cada cas, l'ESS demostra que pot previndre conflictes i reconstruir teixit social mitjançant participació, treball digne i equitat de gènere.

El text conclou amb una crida global: que els líders mundials adopten polítiques per a una economia redistributiva i resiliència, i que el propi GSEF impulse un grup de treball internacional sobre pau i ESS. "Sense justícia social no pot haver-hi enteniment ni cooperació" –afirma el manifest–. "L'ESS és, sens dubte, una economia de pau".

Declaració Intnal. de la Joventut per a la ESS

El tercer text, elaborat per la Xarxa Jove'ESS del GSEF, arreplega la veu de jòvens dels cinc continents que van participar en els processos preparatoris entre 2024 i 2025. En el seu preàmbul, els firmants declaren la seua convicció que l'ESS és "una via estructurant per a les transicions socials, ambientals i polítiques" i un instrument essencial per a complir l'Agenda 2030 de l'ONU. El document s'articula en sis eixos de defensa:

1. Vida digna i justícia social, amb propostes per a garantir protecció social universal, igualtat de gènere i redistribució equitativa de la riquesa.
2. Treball decent i emancipació econòmica, que impulsa fons juvenils, cooperatives i mentories que promoguen ocupacions col·lectives i sostenibles.
3. Educació i transmissió, per a integrar l'ESS en l'ensenyança formal i no formal, enfortir la creativitat i el pensament crític.
4. Protecció de la vida i del planeta, amb mesures d'agroecologia, sobirania alimentària i participació juvenil en la governança climàtica.
5. Participació i governança democràtica, que exigeix passar de la simple consulta a la codecisió de les joventuts en polítiques públiques.
6. Construcció de la pau i la solidaritat entre els pobles, basada en el diàleg intercultural, la mobilitat solidària i el reconeixement de la diversitat cultural.

El text tanca amb un cridat als governs a reconèixer a la joventut com a força transformadora i "motor de l'ESS" a tot el món. "Si l'economia social i solidària és el mitjà per a aconseguir els ODS, que la joventut siga la seua força motriu", conclou el document.

DEU PAÏSOS IBEROAMERICANS DEMANEN A L'ONU I A LA SEUA DIVISIÓ D'ESTADÍSTICA LA INCLUSIÓ D'UN CAPÍTOL ESPECÍFIC SOBRE ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA EN LA REVISIÓ DEL SCN-2008

Alts representants, entre els quals hi ha 7 ministres, de deu països iberoamericans, signen una carta conjunta amb esta finalitat. Demanen, a més, l'elaboració d'un Manual de Comptes Satèl·lit de l'Economia Social i Solidària.

Alts representants, entre ells 7 ministres, de deu països iberoamericans compromesos amb els valors i la promoció de l'ESS han signat una carta conjunta en què demanen a la Secretaria de Nacions Unides, i concretament a la Divisió d'Estadística, “la inclusió d'un capítol específic sobre Economia Social i Solidària en la pròxima actualització del SCN-2008, en què s'establisquen els criteris marc de perimetració de l'economia social i solidària”. A més, demanen l'elaboració d'un Manual de Comptes Satèl·lit de l'Economia Social i Solidària.

La petició ha sigut promoguda per la ministra de Treball i Economia Social del Govern d'Espanya, Yolanda Díaz, i s'ha realitzat com a resultat de la Trobada Iberoamericana d'Economia Social i Solidària que va tindre lloc a principis de setembre a Santa Cruz de la Sierra (Bolívia), en la qual s'adoptà este important acord, impulsat per CIRIEC-Espanya a través del seu director, José Luis Monzón.

El professor Monzón recorda que tant en el SCN-2008, utilitzat a tot el món, com en el SEC-2010, per a la Unió Europea, l'economia social i solidària no és visible, ja que es troba difuminada en els diferents sectors institucionals de la comptabilitat nacional. “Esta absència suposa un seriós obstacle per a l'elaboració d'estadístiques nacionals amb criteris i normes homogènies, que permeten anàlisis comparatives tant a escala internacional com intertemporal”, recorda.

En la mateixa carta es detalla que tant l'actual capítol 23 del SCN-2008, dedicat a les institucions sense ànim de lucre, com el ‘Satellite Account on Non-profit and Related Institutions and Volunteer Work (UNSD, 2018)’ estableixen conceptes i perímetres que difereixen de l'economia social i solidària. I es recorda que l'Assemblea General de Nacions Unides, en les seues Resolucions 77/281, de 18 d'abril de 2023, i 79/2013, de 19 de desembre de 2024, de promoció de l'economia social per al desenvolupament sostenible, adopta una definició que unifica i perimetra un concepte d'economia social i solidària àmpliament reconegut i consensuat, també per la literatura científica. Amb

dues resolucions encoratgen de manera expressa els Estats a l'elaboració d'estadístiques nacionals que donen visibilitat a l'ESS.

“Les empreses i entitats que integren l'economia social i solidària conformen un relat institucional del sistema econòmic amb perfils propis i diferenciats, inspirats en els valors i principis del cooperativisme formulats per l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI)”, defensen els signants.

Per tot això, es demana la inclusió d'un capítol sobre economia social i solidària en la reforma del SCN-2008 que s'està debatent a Nacions Unides. El professor Monzón conclou que esta inclusió “suposaria posar l'economia social i solidària en el mapa dels comptes nacionals de tot el món”.

La carta ha sigut signada per la ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, junt amb els ministres de Treball de Brasil, Luiz Marinho; Colòmbia, Antonio Sanguino; Costa Rica, Andrés Romero; Hondures, Wilmer Fernández; Portugal, M.^a del Rosario Palma, i Uruguai, Juan Castillo.

La carta la signen també el president de l'Institut Nacional d'Associativitat i Cooperativisme de Xile (INAC), Agustín Mariano Quinchao; la directora general de l'Institut Nacional d'Economia Popular i Solidària (IEPS) de l'Equador, Arianna Burgos, i la directora general de l'Institut Nacional de l'Economia Social (INAES) de Mèxic, Catalina Monreal.

MONICA FANTINI, NOVA PRESIDENTA DEL CECOP

L'Assemblea General del CECOP –Confederació Europea de Cooperatives Industrials i de Serveis– es va reunir el passat 16 d'octubre a Brussel·les i va elegir Monica Fantini com a nova presidenta, en substitució de Giuseppe Guerini, que ostentava la presidència des de 2016. Fantini es converteix també en vicepresidenta del CICOPA i, a més, en la primera dona elegida presidenta del CECOP, càrrec que ocuparà fins a 2029.

Monica Fantini és presidenta de Conscoop, consorci italià de cooperatives que opera en el sector de la construcció i les infraestructures, així com vicepresidenta de Legacoop Produzione e Servizi. Forma part també dels òrgans de govern de Legacoop, tant a escala territorial com a nacional.

Fantini aporta una àmplia experiència en el desenvolupament cooperatiu i en la gestió de projectes internacionals. A més, ha sigut directiva d'importantes fundacions bancàries que promouen iniciatives d'investigació socioculturals i sanitàries.

“És un gran honor i una gran responsabilitat per a mi haver sigut nomenada presidenta del CECOP. Hem de treballar junts per a presentar propostes concretes que concilien la innovació responsable, la competitivitat i el desenvolupament social, contribuint a l'autonomia estratègica d'Europa. L'època complexa en què vivim exigeix un compromís extraordinari per part de la nostra xarxa. En tota Europa hi ha una necessitat sense precedents de cooperatives”, va assegurar Fantini després de la seua elecció.

75 ANYS DE L'ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL DE LA MUTUALITAT – AIM

Els passats 12 i 13 de juny tingué lloc a Brussel·les la commemoració del 75 aniversari de l'Associació Internacional de la Mutualitat (AIM), que se celebrà en un Congrés i Assemblea General sota el lema 'L'Any de la Solidaritat'. Des de la seua fundació, l'AIM treballa per democratitzar àrees com la salut pública, la política social, el dret i la cooperació internacional, tot això englobat en un gran marc de solidaritat.

“El significat de la solidaritat en 2025 requereix una reflexió contínua”, relatà en el seu discurs el president de l'AIM, Loek Caubo, qui subratllà que és el principi rector que guia la seua defensa a Brussel·les de preus justos en medicaments, a més de la digitalització reflexiva i una política climàtica sòlida.

“La solidaritat és l'encarregada de connectar el treball global de l'AIM, des d'Àfrica fins a l'Orient Mitjà i Amèrica Llatina, on les mútues són la força impulsora de la solidaritat en acció”, concretà.

“La solidaritat no és passiva, exigeix responsabilitat. L'assistència 'gratuïta' no ha d'invitar al malbaratament. Este interés propi garantix que l'assistència continue existint quan nosaltres la necessitem”, digué en el seu discurs Loek Caubo, president de l'AIM, qui destacà l'esperança que tenen dipositada en el lide-

ratge dels joves en temes com el canvi climàtic, a qui, com a mútues, tenen el deure de recolzar.

La solidaritat, l'ajuda mútua i els valors democràtics foren protagonistes també de l'Assemblea General, en la qual participaren, entre altres, el president del Grup de la Societat Civil del CESE, Seamus Boland. A més, el professor Harald Schmidt defensà un nou enfocament de la salut, “un canvi radical”, passant d'una medicina centrada en els símptomes a un enfocament més precís, basat en dades i en la prevenció sistèmica.

FEBEA CELEBRA LA SEUA 24A CONFERÈNCIA ANUAL A THUN (SUÏSSA) RESSALTANT EL SEU MODEL ALTERNATIU DE BANCA ÈTICA, RESILIENT I AMBICIOSA A TRAVÉS DELS SEUS VALORS

La Conferència Anual, que tingué com a tema “El pròxim capítol de les finances ètiques”, estigué ubicada en la seu del Banc Alternatiu de Suïssa.

La Federació Europea de Banca Ètica i Alternativa (FEBEA) va celebrar la seua 24a Conferència Anual del 30 de setembre al 3 d'octubre passats a Thun (Suïssa), centrada en intercanviar opinions expertes sobre els desafiaments i oportunitats que afronten els actors de les finances ètiques respecte al context social i polític actual de canvi, i el seu paper en el futur.

La Conferència Anual, que tingué com a tema “El pròxim capítol de les finances ètiques”, estigué ubicada en la seu del Banc Alternatiu de Suïssa, que fou entitat organitzadora juntament amb FEBEA, i comptà amb la col·laboració de Banca Ètica i la Unió Europea, així com amb els Fons d'Inversió Europeus, Crèdit Cooperatiu, l'Escola de Finances i Gestió de Frankfurt i el Banc de Karditsa.

A l'esdeveniment assistiren més de 150 persones procedents de 13 països diferents, segons l'organització, amb participants de Bèlgica, Grècia, Suïssa, Polònia, Itàlia, Espanya, Àustria, França, Irlanda, Alemanya, Romania, Lituània i Albània.

La trobada començà amb l'Assemblea General de FEBEA, seguida per la segona edició de la Trobada Juvenil de Joves Europeus al voltant de les Finances Ètiques, en la qual els participants, menors de 35 anys, es centraren en consolidar la xarxa i desenvolupar un full de ruta per a futures activitats.

La resta del programa transcorregué amb xarrades de ponents internacionals com Roger Spindler, director de l'Escola de Disseny de Berna i Biel i ponent del Future Institute, Frankfurt; Federica Ielasi, professora d'Economia d'Intermediaris Financers a la Universitat de Florència i vicepresidenta de Banca Popolare Ètica; o Marek Hudon, professor a l'Escola d'Economia i Administració de Solvay Brussels i a la Universitat Lliure de Brussel·les.

Finances viables i vitals

El president de FEBEA, Peru Sasia, digué durant el seu discurs que esta trobada “és un any més, una molt bona confirmació de la salut de FEBEA i de la nostra creixent reputació a tot el món, especialment a tota

Europa”, i defensà que, en l'últim any, els membres de l'entitat han continuat demostrant que “les finances ètiques no sols són viables, sinó que són vitals”. “Hem donat suport a les economies locals, empoderat les cooperatives, finançat la innovació social i donat suport a les comunitats en temps de crisi. Hem demostrat que les institucions financeres poden ser resilients sense ser extractives, rendibles sense ser depredadores i ambicioses sense abandonar els seus valors”, traslladà Sasia.

Sobre FEBEA

Fundada a Brussel·les el 2001, FEBEA uneix 34 institucions financeres de 17 països europeus per a defensar les finances ètiques i socials a tota Europa. La Federació es dedica a fomentar una societat més justa, més sostenible i inclusiva mitjançant eines com facilitar l'intercanvi d'informació, experiències i cooperació entre les xarxes nacionals i els professionals de l'economia social i de les finances dins d'Europa i de l'Espai Econòmic Europeu.

Més informació al web de FEBEA

<https://febea.org/>

NÚMERO ESPECIAL DEL BUTLLETÍ DE L'OIBESCOOP, DEDICAT A LA FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA EN ECONOMIA SOCIAL A IBEROAMÈRICA

L'Observatori Iberoamericà d'Economia Social i Cooperativa (OIBESCOOP) ha publicat un número especial del seu butlletí dedicat íntegrament a la formació universitària en Economia Social i Solidària a Iberoamèrica. El número constitueix un nou esforç per reunir, descriure i contextualitzar les principals titulacions que avui articulen este camp en aquests països. Es tracta d'un repositori inicial que visibilitza programes consolidats en el temps, amb reconeixement acadèmic i línies d'investigació estables, que han contribuït de manera significativa a la generació i difusió del coneixement al voltant de l'economia social, solidària i cooperativa.

L'Economia Social i Solidària s'ha constituït com un espai de reflexió, acció i transformació social que promou una visió alternativa del desenvolupament per a posar la persona i la seua comunitat al centre, i basada en els valors de solidaritat, equitat, democràcia i sostenibilitat. En l'àmbit iberoamericà, la seua progressiva institucionalització ha vingut acompanyada d'una creixent atenció acadèmica, expressada en la multiplicació de programes universitaris orientats a la formació de professionals capaços de liderar processos d'innovació social, econòmica i organitzativa des d'enfocaments participatius i comunitaris.

En este context, l'Observatori Iberoamericà d'Economia Social i Cooperativa (OIBESCOOP) ha publicat un número especial del seu butlletí dedicat íntegrament a la formació universitària en Economia Social i Solidària a Iberoamèrica. El número constitueix un nou esforç per reunir, descriure i contextualitzar les principals titulacions que avui articulen este camp en aquests països. Es tracta d'un repositori inicial que visibilitza programes consolidats en el temps, amb reconeixement acadèmic i línies d'investigació estables, que han contribuït de manera significativa a la generació i difusió del coneixement al voltant de l'economia social, solidària i cooperativa.

Segons s'informa des de l'OIBESCOOP, l'objectiu d'esta recopilació no és únicament oferir una panoràmica descriptiva, sinó també contribuir a reconèixer l'existència d'un veritable ecosistema formatiu en economia social i cooperativa. Este ecosistema s'alimenta de la convergència entre la pràctica professional, la docència, la investigació aplicada i les xarxes de col·laboració, i en ell participen no sols universitats, sinó també entitats i federacions, administracions públiques i moviments socials.

L'OIBESCOOP, com a espai d'observació, diàleg i difusió, busca amb este número contribuir a la cartografia acadèmica de l'economia social a Iberoamèrica,

oferint un instrument de referència tant per a investigadors i docents com per a estudiants que busquen una formació per al seu futur; així com per a responsables públics i entitats interessades en la promoció d'este model, amb la convicció que l'objectiu comú és formar professionals i líders compromesos amb la seua comunitat.

El repertori reunit no esgota la riquesa i pluralitat de l'oferta existent. Hi ha moltes altres iniciatives formatives que, des de diferents països i disciplines, aporten valuoses contribucions al reforçament de l'Economia Social i Solidària. De fet, l'OIBESCOOP ja ha anunciat que a este primer número sobre formació universitària li seguirà una segona entrega, que es publicarà en el primer semestre de l'any vinent, junt amb una secció específica en la web de l'OIBESCOOP, que reunirà el conjunt de programes presentats.

L'ECONOMIA SOCIAL EN INTERNET

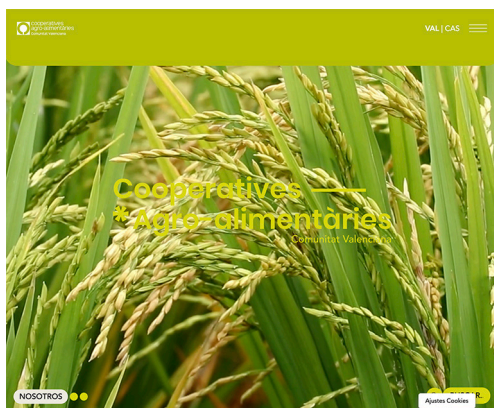
CIRIEC-POLIS, Observ. de Polítiques Públiques d'Economia Social

<https://ciriec-polis.es/>

El nou Observatori de Polítiques Públiques d'Economia Social de la Comunitat Valenciana CIRIEC-POLIS es concep com un instrument d'anàlisi, sistematització i avaluació de les polítiques públiques orientades al foment de l'economia social en diferents contextos nacionals, regionals i internacionals, amb una atenció especial a la Comunitat Valenciana. La seua missió és proporcionar coneixement rigorós, accessible i actualitzat que contribueixca a desenvolupar millors polítiques basades en l'evidència científica i a l'enfortiment institucional de l'economia social. L'Observatori combina la perspectiva acadèmica amb l'orientació pràctica cap a la presa de decisions. Es tracta d'un espai interdisciplinari, amb participació d'universitats, governs i actors de l'economia social.

Cooperatives Agro-alimentàries Comunitat Valenciana

<https://cooperativesagroalimentariescv.com/>

La web de Cooperatives Agro-alimentàries actua com l'aparador digital d'aquesta federació que representa el cooperativisme agrari a la Comunitat Valenciana. Al seu portal s'exposa informació sobre la seua història, missió i funcions, així com un llistat de les cooperatives associades, les línies sectorials (oli, vi, fruites i hortalisses, fruits secs, etc.) i els projectes en què participa a nivell europeu, autonòmic i nacional. El lloc també ofereix accés a formació en línia, notícies d'actualitat i iniciatives d'igualtat, joventut i transició energètica dins de l'àmbit cooperatiu.

Web del 30 aniversari de REAS Red de Redes

<https://economiasolidaria.org/30aniversario/>

La web dedicada al 30é aniversari de REAS Red de Redes és un homenatge interactiu que repassa tres dècades d'articulació del moviment de l'economia solidària a Espanya. A través d'una exposició virtual de "30 hits", vídeos, galeries de fotos i activitats de difusió, la web convida a reflexionar sobre el camí recorregut (des d'iniciatives de finances ètiques fins a mercats socials i cooperatives d'energia renovable), així com a mirar cap als reptes propers: ampliar l'impacte transformador, reforçar la interrelació entre economies transformadores i adaptar el model davant de crisis ecològiques i socials. En definitiva, no és només una "pàgina de celebració", sinó un espai viu de memòria, aprenentatge i connexió entre persones, entitats i xarxes cap a una economia més democràtica i sostenible.

Podcast 'Larga Vida' del LongevidadLAB IUDESCOOP-ILUNION

<https://www.eldiario.es/comunitat-valenciana/larga-vida/>

El Laboratori de Longevitat de IUDESCOOP i ILUNION i ElDiario.es-Comunitat Valenciana han llançat “Larga Vida”, un podcast narratiu i documental que aborda la longevitat com un dels grans reptes del segle XXI, però també com una oportunitat per a aprendre i entendre noves etapes de la vida a través de converses, històries personals i entrevistes amb experts. “Llarga Vida” vol ser un reflex d’una autèntica revolució sociodemogràfica, derivada del fet que cada vegada vivim més i en millors condicions, posar en valor aquest assoliment col·lectiu, trencar estereotips i actuar front a l’edatisme.

I Congrés Andalus de l'Economia Social

<https://www.economiasocialandalucia.es/>

El I Congrés Andalus de l'Economia Social tindrà lloc els dies 26 i 27 de novembre a la Fundació Tres Cultures del Mediterrani a Sevilla. El Congrés està organitzat per la Conselleria d'Ocupació, Empresa i Treball Autònom de la Junta d'Andalusia, dins del marc del Pla Estratègic per a l'Impuls i la Modernització de l'Economia Social a Andalusia 2023-2026, coparticipat pel sector, les universitats andaluses i CIRIEC-Espanya. Comptarà amb taules d'agents del sector a Andalusia, experiències innovadores i polítiques públiques. En el marc d'aquest Congrés també es lliuraran els IV Premis Andalusia a l'Economia Social.

Sostre Cívica, viviendas cooperatives en cessió d'ús

<https://sostrecivica.coop/>

Sostre Cívica aposta per la vivenda cooperativa en cessió d'ús com a alternativa per a accedir a la vivenda, ja que garanteix el dret a la vivenda a llarg termini enfront del model actual que impulsa la propietat privada com a règim majoritari de tinença. Amb la cessió d'ús, la titularitat de la propietat és col·lectiva i recau en l'entitat, i les persones sòcies tenen dret a viure indefinidament en les viviendas cooperatives. La cooperativa Sostre Cívica va ser guardonada el mes de setembre passat amb el 1r premi de 'Social Economy Europe' en la categoria de Vivenda.

PortailCoop, biblioteca digital sobre cooperatives d'HEC Montreal

<https://portailcoop.hec.ca/inicio>

Creat per l'Institut internacional des coopératives Alphonse-et-Dorimène-Desjardins' (IICADD) d'HEC Montréal, PortailCoop és una plataforma que té com a objectiu promoure l'accés, el desenrotllament i l'intercanvi de coneixements sobre les cooperatives i mutualitats en l'era digital. La plataforma adquireix, organitza, conserva i distribueix documents digitals. En constant evolució, el contingut de PortailCoop inclou tot tipus de publicacions (llibres, articles de revistes, informes anuals, etc.) sobre cooperatives i mutualitats.

La Volunteca, de la Plataforma del Voluntariado de España y Fundació Pere Tarrés

<https://lavolunteca.com/>

La Volunteca és un espai virtual per a la promoció i la gestió del voluntariat, així com per a la millora de les organitzacions del tercer sector, mitjançant la generació i aplicació de coneixement, la col·laboració i intercanvi d'informació, el desenvolupament de la gestió pràctica i la formació de les persones. La Volunteca és un projecte impulsat per la Plataforma del Voluntariat d'Espanya i la Fundació Pere Tarrés i el seu web disposa de gran quantitat de recursos documentals, audiovisuals i gràfics, al costat de cursos i tot tipus de convocatòries d'interès per al tercer sector.